

Výroční zpráva 2002

Zoologická zahrada Ohrada Hluboká nad Vltavou

373 41 HLUBOKÁ NAD VLTAVOU

Tel.: 00420 38 700 2211

Fax.: 00420 38 796 5445

e-mail: info@zoo-ohrada.cz

<http://www.zoo-ohrada.cz>

EAPA3A

od roku 1991 člen Unie českých a slovenských zoologických zahrad
od roku 1997 člen Evropské asociace zoologických zahrad a akvárií
od roku 2001 člen Euroasijské regionální asociace zoologických zahrad a akvárií

Redakce výroční zprávy: RNDr. Roman Kössl

Fotografie na titulní straně Jaromír Zumr

Ostatní foto Roman Kössl, Václav Bařka, MAFA, archiv Zoo

Tisk: Printman, spol s r.o., Litomyřl

Je nesmírně těžké v krátkosti bilancovat uplynulý rok 2002. Byl to rok výjimečný. Výjimečný situacemi, které nás předtím nepotkaly. Vše v Zoo běželo podle představ, dokončoval se jeden projekt za druhým a návštěvnost na konci července byla historicky největší. Euforie, úsměvy až do srpna. Přišly záplavy! Naštěstí byly naše ztráty, i přes polohu Zoo na hrázi velkého rybníka, minimální. Nepřišli jsme o zvířata ani o majetek, přišli jsme jen o momentální přízeň návštěvníků. Jen během srpna jsme zvyklí jich přivítat o 20.000 více. A následná negativní nálada ve společnosti se projevila i ve snížené návštěvnosti v posledních měsících roku. Věřme, že příroda podobné zkoušky nebude opakovat často.

Dalším mezníkem pro Zoo je změna zřizovatele. V této souvislosti mě napadají pojmy jako „hozená rukavice, nová zkušenost, složitý proces“. Nezbyvá, než se rozloučit se zanikajícím Okresním úřadem a poděkovat jeho pracovníkům za skutečně trvalý zájem o dění v Zoo, za obrovskou podporu rozvoje a za dveře, které pro nás byly vždy otevřené. Poslední přednosta JUDr. Šíma byl skvělým partnerem, stejně tak i ti předcházející. Od 1. ledna 2003 přecházíme pod Krajský úřad, který projevil o Zoo zájem. Věřím, že najdeme společnou řeč a ruku v ruce se přiblížíme k cíli, který jsme si stanovili novou koncepcí Zoo. Budme trpěliví, slušní a pracovití a věřme, že investice, které v roce 2003 budou chybět, se v roce příštím vrátí i k nám do Zoo. Víím, že likvidace povodňových škod je prioritní záležitostí pro investování a doufám, že v následujících letech se při rozdělování financí dostane i na nás. Nezbyvá, než se snažit, abychom ukázali, že svou práci máme rádi a že podoba Zoo je vizitka nejen naše, ale i zřizovatele.

Na závěr snad ještě jednu osobní myšlenku. Někdy mi naše práce připadá trochu marná. Kolik práce vynaložíme při záchraně jediného zraněného zvířete a kolik lidí se přitom vyvraždí při obraně „demokracie“, kolik druhů zvířat se vyhladí pro rozvoj lidstva? Devastace přírody se neustále zvyšuje pro zisky nadnárodních společností a ve světle posledních ekologických katastrof nevidím naši budoucnost růžově. Proto všechny vyzývám k obraně práva na život! Práva našich dětí, zvířat a i těch nejjednodušších organizmů!!

Ing. Vladimír Pokorný
ředitel ZOO

PERSONÁL ZOO K 31.12.2002:

	Ing. Vladimír Pokorný Lucie Lepšová	ředitel sekretářka ředitele
Zoologické oddělení:	Jitka Králíčková Radmila Čížková Josef Diesner Petr Bednář Richard Dvořák Jana Chrtová Dalibor Krigar Ivo Lexa Kateřina Macků Pavčina Tichá Marie Zigová Vladimír Krejník Pavel Jelínek	zoolog, vedoucí oddělení kurátor krmivář chovatel chovatel chovatel chovatel chovatel chovatel chovatel chovatel civilní služba civilní služba
Provozní oddělení:	Václav Bařka František Kalista Pavel Čížek Tomáš Mejda Jaromír Vácha	vedoucí oddělení technik, vedoucí úseku údržbář údržbář údržbář
Technický úsek:	Martin Fučík Božena Jindrová Ladislav Kočvara	zahradník, vedoucí úseku zahradník zahradník
Zahradnický úsek:		
Oddělení ekologické výchovy a propagace:	RNDr. Roman Kössl Mgr. Kateřina Terentiewová Švihel Martin	vedoucí oddělení, zástupce ředitele referent propagace civilní služba
Hospodářsko-správní oddělení:	Ing. Bohumil Pouzar Ljuba Daňková Dana Bubelová Milada Winkelhoferová	ekonom, vedoucí oddělení účetní pokladní pokladní
Externí spolupracovníci:	MVDr. Emanuel Krejcar Přemysl Vranovský	privátní veterinář ilustrátor
Celkový počet zaměstnanců k 31.12.2002:		27 (bez civilní služby)
Z toho na mateřské dovolené:		1

V průběhu roku celkem nastoupili 3 noví zaměstnanci a 2 odešli, nastoupili 3 noví pracovníci na civilní službu.

ZOOLOGICKÉ ODDĚLENÍ

Jitka Králíčková

Těší nás, že naše malá Zoo se stále více dostává do podvědomí nejen stálých obyvatel, ale i sezónních návštěvníků Jižních Čech. Zoologická zahrada je významným místem, odpočinku a kontaktu s živou přírodou, proto se naše pozornost soustředí na zlepšování podmínek, ve kterých naše zvířata žijí, a na jejich přiblížení skutečným biotopům. Jsme si vědomi, že řada expozic ještě neodpovídá modernímu pojetí zoologických zahrad, proto jsme provedli množství rekonstrukcí, ale také byla zahájena výstavba nové části Zoo, kde zvířata najdou odpovídající prostory. Rekonstrukcí objektu bývalé dílny, která byla zahájena již koncem předchozího roku, jsme získali nové zimoviště drobného ptactva. Dokončili a vybavili jsme veterinární ošetřovnu, která nám dosud chyběla a všechny zákroky se prováděly tak říkajíc na koleně. Ošetřovnu využíváme také pro provoz stanice handicapovaných zvířat.

NOVINKY V EXPOZIČNÍ ČÁSTI

Na jaře byli přemístěni z provizorního zimoviště do svého výběhu plameňáci růžoví. Na výběh navazuje nově zbudované prosklené zimoviště a ptáci mohou výběh využívat i v zimě. Rekonstruovali jsme také výběh hnědých medvědů. Zrušením výběhu pro divoká prasata se prostor pro medvědy více jak zdvojnásobil a stal se pro ně zajímavější. Zvětšil se bazén, který medvědi velmi rádi využívají, je tu malý vodopád, na hraní pařezy, kladina, hrabanka ap. Také ubikace se rozšířily, aby oba medvědi měli své soukromí. V průběhu léta ocenily děti novou volně přístupnou expozici domácích morčat, která tak doplnila již existující výběh domácích zakrslých koz, kde mohou děti zvířata hladit a krmit námi připraveným granulovaným krmivem. Rekonstrukcí staré „opičárny“ a výstavbou nového výběhu v prostoru, kde bývali klokani rudokrcí, jsme získali novou moderní expozici, kde se v září představili zatím dvě samice kočkodana husarského. V expoziční části Zoo také proběhla v listopadu rekonstrukce bažantnice, kde jsme především úpravou dna voliér zamezili vniknutí hlodavců, kteří nám v průběhu roku napáchali velké škody v chovu. Výměnou střechy a bočních stěn se voliéry prosvětřily. V části areálu, věnovaném americké fauně, bylo v nově upraveném volném výběhu vystaveno trio nosálů červených. Poprvé se zde ve společné expozici s jihoamerickými papoušky návštěvníkům také předvedl arassari řasnatý, který je v Zoo chován od roku 1994, ale dosud nebyl vystavován. Arassari řasnatého se nám podařilo v minulosti rozmnožit. V současné době chováme tři u nás odchované samce, které letos doplnila samička odchovaná v Zoo ve Dvoře Králové.

ZAJÍMAVÉ PŘÍRŮSTKY

V jarních měsících jsme upravili porosty na březích expozičního a chovného rybníka tak, aby ptáci měli dostatek úkrytů a rozmístili jsme zde velké množství, převážně kmenových budek. Využili jsme možnost rozdělit hnízdicí páry na několik vodních ploch, takže se vzájemně nerušily - v roce 2002 se nám podařily některé zajímavé odchovy vodních ptáků. Patří k nim především odchov čtyř morčáků chocholatých, u nás první odchov bernešek rudokrkých, ostralky štíhlé, zrzhlávek rudozobých a některých dalších vrubozobých. Husy císařské vylodily mláďata, ale ta padla za oběť škodné, pravděpodobně potkanům.

V roce 2002 zahnízdlily všechny druhy chovaných sov, některé vůbec poprvé v historii zahrady. Podařilo se nám opakovaně odchov výřečků malých, sýčků obecných, sovy pálené a především puštíků bělavých, jejichž mláďata byla v rámci reintrodukčního programu vypuštěna na Šumavě.

Úspěšný byl odchov užovky stromové, kdy se ze třinácti snesených vajíček vylíhlo a odchovalo třináct mláďat. Také snovače se opět podařilo odchovat, i když deštivé počasí ve druhé polovině léta odchov negativně ovlivnilo.

Neúspěchem skončilo hnízdění sojkočů lesních, když uhynula samice na hnízdě. Také hnízdění skalníků modrých nebylo úspěšné. Poté, co samice v roce 2001 snesla neoplozená vejce, zahnízdil pár v roce 2002 třikrát a vejce byla vždy oplozená. Dvakrát rodiče krmili mláďata maximálně do pátého dne. Třetí pokus se jevil velmi nadějně, když jedno mládě zůstávalo ve hnízdě dva týdny a bylo dobře krmené. Čtrnáctý den jsme mládě našli s těžkými pohmožděninami mimo hnízdo. Pravděpodobně dostatek krmiva, neustálý přísun hmyzu a malý prostor vedl rodiče k dalšímu toku, a tak mládě sami odstranili, zvláště agresivní byl samec. Nové hnízdění se již neuskutečnilo.

Odchovy savců, jako jelenů sika, muflonů a klokanů rudokrkých, patří již k našim tradičním. Nově jsme odchováli kusu liščí a klokánky králíkovité.

V roce 2002 jsme, především díky spolupráci se zahraničím, získali také několik novinek nebo jsme doplnili naše chovné skupiny. Z italské Zoo Bussolengo jsme získali zapůjčením nové samice koček divokých a později k nim přibyl z Holandska ze Zoo Rotterdam malý sameček i se svou matkou. Již zmiňované nosály červené jsme dovezli z polské Zoo Lodž a ze Zoo Wrocław jsme doplnili naši skupinu želv bahenních. Tetřevy hlušce a tetřívky obecné jsme nově získali od soukromé chovatelky z Německa.

Morčák chocholatý patří k odchovům roku 2002 (článek na str.35)

Nosáli červení byli dovezeni ze Zoo Lodž

PŘEHLED DRUHŮ CHOVANÝCH V ROCE 2002

SUMMARY OF DIFFERENT KINDS OF ANIMALS BRED DURING 2002

Vysvětlivky:

EEP Evropský záchovný program; **ESB** Evropská plemenná kniha

K kriticky ohrožený druh; **S** silně ohrožený druh; **O** ohrožený druh fauny ČR

1,0 samec; 0,1 samice; 0,0,1 neurčené pohlaví

Savci – Mammalia – Mammals

k 31.12.2002: 36 druhů – species / 129 jedinců – specimens

český název vědecký název	1.1. 2002	Příchod Arrival	Narození Birth	Odchod Depart.	Úhyn Death	31.12. 2002
Kusu liščí <i>Trichosurus vulpecula</i>	1,1	0,1	0,0,2		0,1	1,1,2
Klokan rudokrký <i>Wallabia rufogrisea</i>	3,4	1,0	1,0	2,2	1,0	2,2
Klokánek králíkovitý <i>Bettongia penicillata</i> EEP	1,1		0,0,2			1,1,2
Kočkodan husarský <i>Erythrocebus patas</i>	0,0	0,2 *)				0,2 *)
Vlk eurasijský <i>Canis lupus lupus</i> K	1,1	0,1			0,1	1,1
Liška obecná <i>Vulpes vulpes</i>	1,0	0,1				1,1
Medvěd hnědý <i>Ursus arctos</i> K	2,0					2,0
Mýval severní <i>Procyon lotor</i>	1,2					1,2
Nosál červený <i>Nasua nasua</i>	0,0	1,2				1,2
Kuna lesní <i>Martes martes</i>	1,0					1,0
Kuna skalní <i>Martes foina</i>	0,2	1,0				1,2
Kolonok sibiřský <i>Mustela sibirica</i>	3,5		0,0,8	2,3		1,2,8
Jezevec evropský <i>Meles meles meles</i>	0,1	1,1			0,1	1,1
Norek evropský <i>Lutreola lutreola</i> EEP	1,0	0,1				1,1
Vydra říční <i>Lutra lutra</i> EEP, S	1,1	1,1			1,0	1,2
Fretka domácí <i>Mustela putorius furo</i>	0,0	0,1				0,1
Kočka divoká <i>Felis silvestris</i> K	2,0	1,5				3,5
Rys ostrovid <i>Lynx lynx</i> S	2,0					2,0
Pony shetlandský <i>Equus caballus</i>	0,1	1,1				1,2

český název vědecký název	1.1. 2002	Příchod Arrival	Narození Birth	Odchod Depart.	Uhyn Death	31.12. 2002
Prase divoké <i>Sus scrofa</i>	1,2			1,2		0,0
Srnec evropský <i>Capreolus capreolus</i>	1,1	1,0	1,0	1,0	1,0	1,1
Sika japonský <i>Cervus nippon nippon</i>	1,2		1,0	1,0		1,2
Koza domácí - holandská <i>Capra hircus</i>	1,2	2,1	2,2	3,1		2,4
Koza domácí - bezrohá hnědá <i>Capra hircus</i>	0,1		2,1	2,0		0,2
Muflon <i>Ovis musimon</i>	1,4		0,2	0,2		1,4
Ovce domácí - ouessantská <i>Ovis aries</i>	1,4		2,1	1,1		2,4
Veverka obecná <i>Sciurus vulgaris</i> ○	2,4				1,1	1,3
Veverka Prévostova <i>Callosciurus prevostii</i>	0,0	1,1				1,1
Burunduk páskovaný <i>Eutamias sibiricus</i>	5,1	0,2		1,0		4,3
Psoun přeriový <i>Cynomys ludovicianus</i>	1,2		0,0,4		1,0	0,2,4
Poletuška slovanská <i>Pteromys volans</i>	1,1					1,1
Urzon kanadský <i>Erethizon dorsatum</i>	2,2				1,1	1,1
Činčila vlnatá <i>Chinchila laniger</i>	0,0	2,1	1,0			3,1
Morče divoké <i>Cavia aperea</i>	1,0	1,4	4,2	1,0		5,6
Osmák degu <i>Octodon degus</i>	0,0	2,1				2,1
Zajíc polní <i>Lepus europaeus</i>	0,1				0,1	0,0
Králík divoký <i>Oryctolagus cuniculus</i>	0,0	1,1				1,1
Králík domácí zakrslý <i>Oryctolagus cun. dom.</i>	0,1					0,1
CELKEM - TOTAL	38,47,0	17,28,0	14,8,16	15,11	6,6	48,65,16

*) zapůjčeno od soukromého chovatele

Ptáci – Aves – Birds

k 31.12.2002: 121 druhů - species / 526 jedinců - specimens

český název vědecký název	1.1. 2002	Příchod Arrival	Narození Birth	Odchod Depart.	Úhyn Death	31.12. 2002
Emu hnědý <i>Dromaius novaehollandiae</i>	1,1,3		0,0,5	0,0,8		1,1
Volavka popelavá <i>Ardea cinerea</i>	2,0					2,0
Volavka bílá <i>Egretta alba</i> S	0,1					0,1
Kvakoš noční <i>Nycticorax nycticorax</i> S	2,2,5	0,0,1	0,0,2	0,0,6		2,2,2
Čáp bílý <i>Ciconia ciconia</i> O	1,1,2			0,0,2	1,0	0,1
Čáp černý <i>Ciconia nigra</i> ESB, S	1,1	2,1			1,0	2,2
Ibis posvátný <i>Treskiornis aethiopicus</i>	1,1					1,1
Kolpík bílý <i>Platalea leucorodia</i> K	1,1	1,1				2,2
Plameňák růžový starosvětský <i>Phoenicopterus ruber</i>	0,0,37				0,0,2	0,0,35
Husa stračí <i>Anseranas semipalmata</i>	1,2					1,2
Labuť černá <i>Cygnus atratua</i>	1,1					1,1
Husa malá <i>Anser erythropus</i>	1,1					1,1
Husa polní <i>Anser fabalis</i>	1,1				0,1	1,0
Husa císařská <i>Anser canagicus</i>	2,2					2,2
Husa indická <i>Anser indicus</i>	1,2					1,2
Berneška bělolící <i>Branta leucopsis</i>	1,1	1,0		1,0		1,1
Berneška rudokrká <i>Branta ruficollis</i>	2,2		0,0,3			2,2,3
Husa kuří <i>Cereopsis novaehollandiae</i>	0,0	2,1			1,0	1,1
Husice rezavá <i>Tadorna ferruginea</i>	1,1		0,0,9	0,0,9		1,1
Husice liščí <i>Tadorna tadorna</i>	2,2		0,0,13	0,0,13		2,2
Pižmovka ostruhatá <i>Plectopterus gambensis</i>	0,0	1,1				1,1
Kachnička karolinská <i>Aix sponsa</i>	2,2		0,0,20	0,0,19		2,3
Kachnička mandarinská <i>Aix galericulata</i>	3,3	2,0			2,1	3,2

český název vědecký název	1.1. 2002	Příchod Arrival	Narození Birth	Odchod Depart.	Úhyn Death	31.12. 2002
Čírka obecná <i>Anas crecca</i> O	0,0	1,1				1,1
Čírka modrá <i>Anas querquedula</i> S	1,1					1,1
Čírka žlutozobá <i>Anas flavirostris</i>	3,3		1,0		2,0	2,3
Čírka diamantová <i>Anas hottentota</i>	0,0	1,2			0,1	1,1
Kachna divoká <i>Anas platyrhynchos</i>	2,2					2,2
Lžičák pestrý <i>Anas clypeata</i> S	2,2	1,0			1,0	2,2
Kopřivka obecná <i>Anas strepera</i> O	2,2					2,2
Hvízdák euroasijský <i>Anas penelope</i>	3,3				1,1	2,2
Ostralka štíhlá <i>Anas acuta</i> K	2,2		1,0			3,2
Zrzohlávka rudozobá <i>Netta rufina</i> S	3,2	0,1	0,0,5		0,1	3,2,5
Kachna růžozobá <i>Netta peposaca</i>	2,2		0,0,7	0,0,1		2,2,6
Polák chocholačka <i>Aythya fuligula</i>	2,3	2,0			1,1	3,2
Polák malý <i>Aythya nyroca</i> K	2,2				0,1	2,1
Polák velký <i>Aythya ferina</i>	2,2					2,2
Hohol severní <i>Bucephala clangula</i> S	2,2				0,1	2,1
Morčák chocholatý <i>Mergus cucullatus</i>	2,2		0,0,4			2,2,4
Káně lesní <i>Buteo buteo</i>	0,0,4					0,0,4
Krocán divoký <i>Meleagris gallopavo</i>	1,3		0,0,16	0,0,16	0,2	1,1
Tetřev hlušec <i>Tetrao urogallus</i> K	0,0	1,2				1,2
Tetřivek obecný <i>Lyrurus tetrix</i> S	0,0	4,4				4,4
Křepel virginský <i>Colinus virginianus</i>	1,1		1,0			2,1
Orebice chukar <i>Alectoris chukar</i>	1,1		0,0,12	0,0,11		1,1,1
Koroptev polní <i>Perdix perdix</i> O	2,2		0,0,7	0,0,7		2,2
Křepelka polní <i>Coturnix coturnix</i> S	2,2				0,1	2,1
Satyr obecný <i>Tragopan satyra</i>	1,1				0,1	1,0

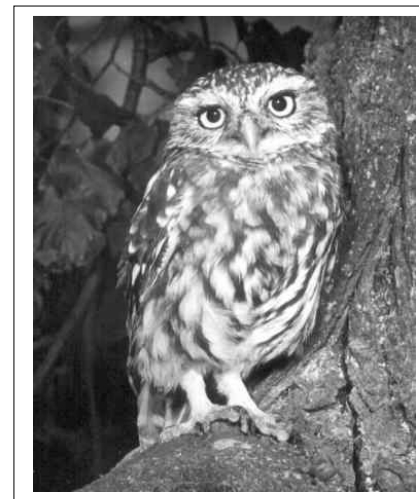
český název vědecký název	1.1. 2002	Příchod Arrival	Narození Birth	Odchod Depart.	Uhyn Death	31.12. 2002
Bažant obecný tmavý <i>Phasianus colchicus</i> <i>teneb.</i>	1,2		0,0,7	0,0,7		1,2
Bažant královský <i>Syrnaticus reevesii</i>	1,2		0,0,15	0,0,15		1,2
Bažant diamantový <i>Chrysolophus amherstiae</i>	1,2					1,2
Bažant ušatý <i>Crossoptilon auritum</i>	1,1					1,1
Bažant mandžuský <i>Crossoptilon</i> <i>mantchuricum</i>	1,1					1,1
Bažant lesklý <i>Lophophorus impejanus</i>	0,0	1,1				1,1
Páv korunkatý <i>Pavo cristatus</i>	2,6		0,0,10	0,0,8		2,6,2
Kur bankivský <i>Gallus gallus</i>	1,2,7			0,0,7		1,2
Kur domácí-hedvábnička <i>Gallus gallus f. domestica</i>	0,0	1,1				1,1
Jeřáb popelavý <i>Grus grus</i> K	1,1					1,1
Slípka zelenonohá <i>Gallinula chloropus</i>	0,0,3				0,0,2	0,0,1
Ústříčník velký <i>Haematopus ostralegus</i>	0,0	5,0		1,0		4,0
Dytík úhorní <i>Burhinus oedicephalus</i> K	0,0	2,0				2,0
Čejka chocholatá <i>Vanellus vanellus</i>	0,1	2,1			1,1	1,1
Kulík říční <i>Charadrius dubius</i>	0,2				0,1	0,1
Holub hřivnáč <i>Columba palumbus</i>	1,1					1,1
Holub doupňák <i>Columba oenas</i> S	1,1		0,0,2			1,1,2
Holub krvavý <i>Gallinula chloropus</i> <i>luzonica</i> ESB	1,1	0,1			0,1	1,1
Holub bronzovokřídlý <i>Phaps chalcoptera</i>	1,1		1,1			2,2
Holub chocholatý <i>Ocyphaps lophotes</i>	2,2		0,0,5	0,0,1		2,2,4
Hrdlička divoká <i>Streptopelia turtur</i>	2,2,4		0,0,5	0,0,9		2,2
Hrdlička čínská <i>Streptopelia chinensis</i>	0,0	1,1	0,0,2			1,1,2
Hrdlička vínová <i>Streptopelia</i> <i>tranquebarica</i>	0,0	1,1				1,1

český název vědecký název	1.1. 2002	Příchod Arrival	Narození Birth	Odchod Depart.	Uhyn Death	31.12. 2002
Kakadu růžový <i>Eolophus roseicapillus</i>	1,1					1,1
Korela chocholátá <i>Nymphicus hollandicus</i>	4,1,1					4,2
Ara zelenokřídý <i>Ara chloroptera</i>	1,1					1,1
Amazoňan kubánský <i>Amazona leucocephala</i>	1,1					1,1
Papoušek patagonský <i>Cyanoliseus patagonus</i>	5,5				1,0	4,5
Papoušek mniší <i>Myiopsitta monachus</i>	5,4,8		0,0,7	0,0,8	0,1,2	5,3,5
Papoušek červenokřídý <i>Aprosmictus erythropterus</i>	1,1		0,0,4	0,0,4		1,1
Papoušek mnohobarvý <i>Psephotus varius</i>	1,1		0,0,2 kříženec	0,0,1		1,1,1
Papoušek vlnkovaný <i>Melopsittacus undulatus</i>	4,5,13		0,0,51	0,0,10		14,13,3 6
Papoušek tyrkysový <i>Neophema pulchella</i>	1,1					1,1
Rozela adelaidská <i>Platycercus adelaide</i>	1,1		0,0,5	0,0,5		1,1
Rozela penant <i>Platycercus elegans</i>	0,0	1,0				1,0
Alexandr malý <i>Psittacula krameri</i>	0,1	1,0				1,1
Vasa malý <i>Coracopsis nigra</i>	1,1			1,0	0,1	0,0
Turako bělobřichý <i>Corythaixoides leucogaster</i>	2,0					2,0
Sova pálená <i>Tyto alba</i> S	1,1	1,0	0,0,1	1,0		1,1,1
Kalous ušatý <i>Asio otus</i>	1,1					1,1
Sýček obecný <i>Athene noctua</i> S	2,2		0,0,5	0,0,5	0,1	2,1
Výr velký <i>Bubo bubo</i> O	1,1					1,1
Kulíšek nejmenší <i>Glaucidium passerinum</i> S	0,1	1,1				1,2
Sovice sněžná <i>Nyctea scandiaca</i>	1,1	0,1				1,2
Výreček malý <i>Otus scops</i> K	1,1		3,1	2,0		2,2
Pušťík obecný <i>Strix aluco</i>	0,1	1,0				1,1
Pušťík bělavý <i>Strix uralensis</i> K	2,2	0,1	1,2	1,2		2,3

český název vědecký název	1.1. 2002	Příchod Arrival	Narození Birth	Odchod Depart.	Uhyn Death	31.12. 2002
Sýc rousný <i>Aegolius funereus</i> S	0,0,1				0,0,1	0,0
Arassari řasný <i>Pteroglossus beauharnaesii</i>	3,0	0,1				3,1
Bulbul rudocasný <i>Pycnonotus jocosus</i>	0,0	2,2				2,2
Ťuhák šedý <i>Lanius excubitor</i> O	0,1	1,0				1,1
Brkoslav severní <i>Bombycilla garrulus</i> O	1,0				1,0	0,0
Skalník modrý <i>Monticola solitarius</i>	1,1	1,1			1,0	1,2
Skalník siný <i>Myiophoneus caeruleus</i>	0,1	1,0				1,1
Skalník zpěvný <i>Monticola saxatilis</i> K	1,0					1,0
Kos černý <i>Turdus merula</i>	1,1	3,0				4,1
Timálie stříbrouhá <i>Leiothrix argenteauris</i>		0,2				0,2
Sojkovec chocholátý <i>Garrulax leucolophus</i>	3,0					3,0
Sojkovec větší <i>Garrulax pectoralis</i>	0,1	1,1				1,2
Sojkovec lesní <i>Garrulax ocellatus</i>	1,1				0,1	1,0
Kardinál červený <i>Pyrrhuloxia cardinalis</i>	2,2	0,1			1,1	1,2
Hýl obecný <i>Pyrrhula pyrrhula</i>	1,1				1,1	0,0
Čížek lesní <i>Carduelis spinus</i>	0,2					0,2
Amarant malý <i>Lagonostida senegala</i>	0,0	1,1				1,1
Astrild zlatoprsý <i>Amandava sublava</i>	0,0	1,1				1,1
Amadina Gouldové <i>Poëphila gouldiae</i>	2,1,7	0,3	3,3	0,0,5	0,0,2	5,7
Amadina diamantová <i>Steganopleura guttata</i>	1,2			0,1		1,1
Zebříčka šedá <i>Taeniopygia guttata</i>	2,2				0,1	2,1
Snovač zahradní <i>Ploceus cucullatus</i>	19,5,5		0,0,4		3,2	16,3,9
Špaček obecný <i>Sturnus vulgaris</i>	0,0,3					0,0,3
Leskoptev tříbarvá <i>Spreo superbus</i>	0,0,1	1,1,1		0,0,2		1,1
Loskuták posvátný <i>Gracula religiosa</i>	0,1	1,0				1,1

český název vědecký název	1.1. 2002	Příchod Arrival	Narození Birth	Odchod Depart.	Úhyn Death	31.12. 2002
Sojka obecná <i>Garrulus glandarius</i>	1,0	0,1				1,1
Kraska červenezobá <i>Urocissa erythrorhyncha</i>	0,0	2,2				2,2
Straka obecná <i>Pica pica</i>	0,0,5			0,0,1		0,0,4
Straka modrá <i>Cyanopica cyana</i>	0,0	1,1				1,1
Kavče červenezobé <i>Pyrrhocorax pyrrhocorax</i>	2,3				0,1	2,2
Kavka obecná <i>Corvus monedula</i> S	3,1		0,0,1	3,1,1		0,0
Křkavec velký <i>Corvus corax</i> O	1,1		2,2	2,2		1,1
CELKEM - TOTAL	164,158, 109	53,41,2	13,9, 229	12,6,181	19,25,9	209,187, 130

Tetřev hlušec je významný přírůstek naší kolekce ptáků fauny ČR

Sýčky obecné se podařilo v letošním roce opakovaně rozmnožit

Plazi – Reptilia – Reptiles

k 31.12. 2002: 10 druhů - species / 88 jedinců - specimens

český název vědecký název	1.1. 2002	Příchod Arrival	Narození Birth	Odchod Depart.	Úhyn Death	31.12. 2002
Želva bahenní <i>Emys orbicularis</i> K	3,2,1	3,3				7,5 přeurč.
Želva nádherná <i>Trachemys scripta elegans</i>	3,12,7	0,0,2				3,12,9
Želva čtyřprstá <i>Testudo horsfieldi</i>	2,3	1,2			0,1	3,4
Želva zelenavá <i>Testudo hermanni</i>	4,2,2	0,2		1,0		3,4,2
Želva žlutohnědá <i>Testudo graeca</i>	1,1	1,1				2,2
Krajta královská <i>Python regius</i>	0,0,4					0,0,4
Užovka červená <i>Elaphe guttata</i>	1,0					1,0
Užovka stromová <i>Elaphe longissima</i> K	2,1,2		0,0,13			2,1,15
Gekon zední <i>Tarentola mauretanic</i>	0,0	2,5				2,5
Leguan zelený <i>Iguana iguana</i>	0,0	2,0				2,0
CELKEM – TOTAL	16,21,16	9,13,2	0,0,13	1,0,0	0,1,0	25,33,30

Ryby – Pisces – Fishes

k 31.12. 2002: 12 druhů - species / 39 jedinců - specimens

český název vědecký název	1.1. 2002	Příchod Arrival	Narození Birth	Odchod Depart.	Úhyn Death	31.12. 2002
Jeseter malý <i>Acipenser ruthenus</i>	0,0,2					0,0,2
Štika obecná <i>Esox lucius</i>	0,0,4					0,0,4
Jelec jesen <i>Leuciscus idus</i> O	0,0,1					0,0,1
Perlín ostrobřichý <i>Scardinius erythrophthalmus</i>	0,0,2					0,0,2
Bolen dravý <i>Aspius aspius</i>	0,0,2					0,0,2
Parma obecná <i>Barbus barbus</i>	0,0,2					0,0,2
Podoustev nosatá <i>Vimba vimba</i>	0,0,2					0,0,2
Kapr obecný – divoká f. <i>Cyprinus carpio hungaricus</i> O	0,0,15				0,0,5	0,0,10
Sumec velký <i>Silurus glanis</i>	0,0,3					0,0,3

český název vědecký název	1.1. 2002	Příchod Arrival	Narození Birth	Odchod Depart.	Úhyn Death	31.12. 2002
Okoun říční <i>Perca fluviatilis</i>	0,0,6					0,0,6
Candát obecný <i>Stizostedion lucioperca</i>	0,0,2					0,0,2
Mník jednovousý <i>Lota lota</i> O	0,0,3					0,0,3
CELKEM - TOTAL	0,0,44				0,0,5	0,0,39

Bezobratlí – Invertebrata – Invertebrates

k 31.12. 2002: 2 druhy - species / 16 jedinců - specimens

český název vědecký název	1.1. 2002	Příchod Arrival	Narození Birth	Odchod Depart.	Úhyn Death	31.12. 2002
Rak říční <i>Astacus astacus</i> K	0,0,10					0,0,10
Škeble rybníčná <i>Anodonta cygnea</i> S	0,0,6					0,0,6
CELKEM - TOTAL	0,0,16					0,0,16

NAŠE ZVÍŘATA V DEPONACI V ROCE 2002

Druh	Stav	Místo deponace
Medvěd hnědý <i>Ursus arctos arctos</i>	1,0	Státní hrad Točnick
Kolonok sibiřský <i>Mustela sibirica</i>	1,0	PKZ Chomutov
Vydra říční <i>Lutra lutra</i>	1,1	Stanice ochrany fauny AOPK ČR, Pavlov
Sika japonský <i>Cervus nippon nippon</i>	1,0	ZOO Bratislava, Slovensko
Koza domácí zakrslá <i>Capra hircus</i>	0,1	DDM Praha
Zajíc polní <i>Lepus europaeus</i>	0,1	ZOO Děčín
Husa stračí <i>Anseranas semipalmata</i>	1,0	ZOO Plzeň
Vasa malý <i>Coracopsis nigra</i>	1,0	ZOO Plzeň
Sovice sněžná <i>Nyctea scandiaca</i>	1,0	Stanice ochrany fauny AOPK ČR, Pavlov
Sova pálená <i>Tyto alba</i>	1,0	Sulimo (záchranná stanice pro dravce a sovy), Hluboká nad Vltavou
Arassari řasnatý <i>Pteroglossus beauharnaesii</i>	1,0	ZOO Dvůr Králové n.Labem
Ťuhýk šedý <i>Lanius excubitor</i>	0,1	PKZ Chomutov
Ořešník kropenatý <i>Nucifraga caryocatactes</i>	1,0	ZOO Děčín
CELKEM - TOTAL	11,5	

PŘEHLED ODCHOVŮ ZA ROK 2002
SUMMARY OF BREEDING DURING 2002

Druh	počet
kusu liščí <i>Trichosurus vulpecula</i>	0,0,2
klokan rudokrký <i>Wallabia rufogrisea</i>	1,0
klokánek králikovitý <i>Bettongia penicillata</i> EEP	0,0,2
kolonok sibiřský <i>Mustela sibirica</i>	0,0,8
srnec evropský <i>Capreolus capreolus</i>	1,0
sika japonský <i>Cervus nippon nippon</i>	1,0
koza domácí holandská <i>Capra hircus</i>	2,2
koza domácí hnědá <i>Capra hircus</i>	2,1
muflon <i>Ovis musimon</i>	0,2
ovce domácí ouessantská <i>Ovis aries</i>	2,1
psoun prériový <i>Cynomys ludovicianus</i>	0,0,4
morče divoké <i>Cavia aperea</i>	4,2
činčila vlnatá <i>Chinchila laniger</i>	1,0
emu hnědý <i>Dromaius novaehollandiae</i>	0,0,5
kvakoš noční <i>Nycticorax nycticorax</i> S	0,0,2
berneška rudokrká <i>Branta ruficollis</i>	0,0,3
husice rezavá <i>Tadorna ferruginea</i>	0,0,9
husice liščí <i>Tadorna tadorna</i>	0,0,13
ostralka štíhlá <i>Anas acuta</i> K	1,0
čírka žlutozobá <i>Anas flavirostris</i>	1,0
zrzohlávka rudozobá <i>Netta rufina</i> S	0,0,5
kachna růžozobá <i>Netta peposaca</i>	0,0,7
kachnička karolínská <i>Aix sponsa</i>	0,0,20
morčák chocholaty <i>Mergus cucullatus</i>	0,0,4
krocan divoký <i>Meleagris gallopavo</i>	0,0,16
koroptev polní <i>Perdix perdix</i> O	0,0,7
křepel virginický <i>Colinus virginianus</i>	1,0
orebice chukar <i>Alectoris chukar</i>	0,0,12
bažant obecný tmavý <i>Phasianus colchicus tenebrosus</i>	0,0,7
bažant královský <i>Symaticus reevesii</i>	0,0,15
páv korunkatý <i>Pavo cristatus</i>	0,0,10
holub doupňák <i>Columba oenas</i> S	0,0,2
holub bronzovokřídly <i>Phaps chalcoptera</i>	1,1
holub chocholaty <i>Ocyphaps lophotes</i>	0,0,5

Druh		počet
hrdička divoká <i>Streptopelia turtur</i>		0,0,5
hrdička čínská <i>Streptopelia chinensis</i>		0,0,2
papoušek mniší <i>Myiopsitta monachus</i>		0,0,7
papoušek červenokřídlý <i>Aprosmictus erythropterus</i>		0,0,4
papoušek mnohobarvý <i>Psephotus varius</i>		0,0,2 kříženci *)
papoušek vlnkovaný <i>Melopsittacus undulatus</i>		0,0,51
rozela adelaidská <i>Platycercus adelaide</i>		0,0,5
sova pálená <i>Tyto alba</i>	S	0,0,1
sýček obecný <i>Athene noctua</i>	S	0,0,5
výreček malý <i>Otus scops</i>	K	3,1
puštík bělavý <i>Strix uralensis</i>	K	1,2
amadina Gouldové <i>Poëphila gouldiae</i>		3,3
snovač zahradní <i>Ploceus cucullatus</i>		0,0,4
kavka obecná <i>Corvus monedula</i>	S	0,0,1
krkavec velký <i>Corvus corax</i>	O	2,2
užovka stromová <i>Elaphe longissima</i>	K	0,0,13

*) mezirodové křížení:

papoušek mnohobarvý *Psephotus varius* x rozela adelaidská *Platycercus adelaide*

Portrét mláděte sovy pálené

Úspěšný odchov užovek stromových

VLASTNÍ PRODUKCE ŽIVOČIŠNÝCH KRMIV

Potřebu živočišných krmiv částečně kryjeme z vlastních zdrojů. Pro krmné účely chováme především hlodavce - myši, potkany, morčata a křečky. V novém prostoru, který jsme získali po rekonstrukci bývalé dílny chováme hmyz - převážně cvrčky, šváby, potměnky a od roku 2002 nově zavíječe voskové. Za tento rok bylo nakoupeno, vyrobeno a zkrmeno:

	vlastní produkce	nákup	zkrmeno
laboratorní myši	6 440 ks	5 135 ks	11 575 ks
laboratorní potkani	577 ks	15 ks	550 ks
křečci (zlatí, džungarští)	1 240 ks	1 750 ks	2 990 ks
morčata domácí	519 ks	60 ks	579 ks
krysy malé	11 ks		11 ks
pískomilové	14 ks		14 ks
larvy potěmníků moučných		12 l	12 l
larvy potěmníků <i>Zophobas</i>		10 l	10 l
švábi (američtí, obrovští)	5 l	500 ks	500 ks
cvrčci domácí a banánovní	30 l	20 l	40 l
larvy zavíječů moučných	40 l		40 l

VETERINÁRNÍ PÉČE V ZOO

MVDr. Emanuel Krejcar

Veterinární péče v Zoo Ohrada je zajišťována soukromým veterinárním lékařem MVDr. Emanuelem Krejcarem. Vzhledem k počtu chovaných zvířat a velikosti Zoo se děje formou pravidelných návštěv a na zavolání. Jako ve většině malých Zoo i zde chybí stálá přítomnost veterinárního lékaře.

Veterinární péče v Zoo je zajišťována a prováděna dle směrnic SVS MZV ČR pro zoologické zahrady. Na základě těchto směrnic byla v roce 2002 provedena veškerá předepsaná vyšetření a vakcinace zvířat chovaných v Zoo. Tato vyšetření a vakcinace jsou zaměřena na zabránění a šíření infekčních onemocnění přenosných na chovaná zvířata. Šelmy jsou v imunitě proti vzteklině a infekčním nemocem. Ptáci jsou vakcinováni proti pseudomoru a botulismu, 4x ročně jsou veškerá zvířata vyšetřována koprologicky na endoparazity a systematicky dle nálezu odčervována. Uhynulá zvířata jsou pitvána buď přímo v Zoo nebo na SVÚ v Českých Budějovicích. Pitvy v SVÚ jsou prováděny jako státní zakázka k vyloučení nákaz a hromadných onemocnění zoozvířat. K zamezení onemocnění šířících se perorálně a k vyloučení alimentárních onemocnění jsou též pravidelně vyšetřována všechna krmiva používaná v Zoo. Veškeré prodeje a transporty zvířat mimo Zoo jsou vybaveny platnými zdravotními zkouškami a platným veterinárním osvědčením.

Kromě preventivních vyšetření, zamezujících vzniku hromadných infekčních onemocnění zvířat, hraje velmi důležitou roli i veterinárně-kurativní činnost, zahrnující především ošetření traumat jako důsledek provozu v Zoo a nevhodného chování některých návštěvníků, hypovitaminózy, alimentárních a respiračních problémů a podobně. Rozsáhlými úpravami výběhů a expozic se výrazně snížila frekvence traumat.

V roce 2002 jsme prakticky nezaznamenali výskyt infekčních onemocnění zoozvířat. V jednom případě byla zjištěna aviární Tbc, dvakrát závažné onemocnění, terapeuticky špatně ovlivnitelné, aspergilomykóza vzdušných vaků. V jednom případě jsme zjistili plasmodiovou infekci u sovice sněžné. Pseudomor a botulismus u ptactva se díky vakcinaci prakticky nevyskytl.

Důležitou úlohu v činnosti Zoo hraje stanice pro handicapovaná zvířata. Ve veterinární činnosti zahrnuje cca jednu třetinu péče. Zpětné vypouštění ošetřených a

reintrodukovatelných zvířat je prováděna se stanicemi pro handicapované živočichy, které se reintrodukcí zabývají. Zvířata trvale handicapovaná jsou buď umístěna v expozicích Zoo, případně jsou použita k produkci mláďat, určených k vysazení do volné přírody. Zoo se též výrazně podílí na ochraně populace vydry říční v Jižních Čechách a reintrodukcii puštíka bělavého na Šumavě.

V roce 2002 se díky vedení Zoo podařilo dokončit veterinární ambulanci s depem pro poraněná a nemocná zvířata, což jistě pozdvihlo úroveň veterinární péče v Zoo. Během roku 2003 bude ošetřovna dovybavena, aby splňovala všechna potřebná kritéria. Do budoucna se počítá s nakoupením pušky pro distanční imobilizaci zvířat a tím i zkvalitnění manipulace s nebezpečnými zvířaty.

Pro zkvalitnění spolupráce mezi veterinárními lékaři v zoologických zahradách je budována Asociace veterinárních lékařů volně žijících zvířat a zoozvířat, která by měla zkvalitnit komunikaci mezi veterinárními lékaři, ale i s Uníí českých a slovenských zoologických zahrad.

Státní dozor provádí zčásti MVDr. E. Krejcar a zčásti pracovníci Okresní veterinární správy v Českých Budějovicích a je zaměřen k zabránění vzniku hromadných onemocnění zoozvířat a sleduje dodržování a provádění ustanovení zákona na ochranu zvířat proti týrání. Spolupráce veterinárních orgánů jak státních, tak soukromých, je v Zoo velice úzká a je na velmi dobré úrovni.

STANICE PRO HANDICAPOVANÉ ŽIVOČICHY

Radmila Čížková

ZOO je zapojena do národní sítě stanic pro handicapované živočichy koordinované Českým svazem ochránců přírody. Naše stanice poskytuje první pomoc zraněným a jinak oslabeným živočichům z celého Jihočeského kraje. Úzce spolupracujeme s Městskou policií České Budějovice a se stanicí pro handicapované dravce a sovy Sulimo v Hluboké nad Vltavou.

V roce 2002 jsme provedli opravy karantény pro handicapovaná zvířata, které spočívaly ve výměně pletiva, zastřešení a oprav bazénků pro vodní ptáky. Ve výhledu počítáme s rozšířením a modernizací stanice v nově získaném objektu mimo areál zoologické zahrady v Rozovech u Temelína. Tímto krokem bychom rádi přispěli i ke zlepšení přípravy ošetřených jedinců, zejména mláďat, pro zpětné vypouštění do přírody.

Druhové složení přijatých živočichů je podobné jako v předchozích letech. Nejvíce přijímaným druhem nadále zůstává ježek, i když v letošním roce je ježků, zřejmě po srpnových povodních, výrazně méně. U donesených ježků jsou poměrně velké úhyny, protože se jedná o velice slabá mláďata z pozdních vrhů.

V letošním roce jsme měli ve stanici i méně tzv. „zachráněných“ mláďat srnců, zajíců, veverek, zpěvných ptáků a sov. Již několik let vedeme ve spolupráci s místním tiskem, rozhlasem a regionální TV kampaň, kde informujeme o často bezdůvodném sbírání „opuštěných mláďat“. Možná, že to jsou první výsledky.

Velmi často se k nám dostávají dravci, zejména káňata a poštolky, poranění elektrickým proudem nebo postřelení. Po ošetření tyto ptáky předáváme do stanice Sulimo. Sem předáváme, po základním ošetření, také poraněné sovy. Relativně větší byl také počet ošetřovaných labutí. Naprostá většina z nich se k nám dostala v zimních měsících, především s různými úrazy po nárazu do překážky.

Do zoologické zahrady přijímáme i různé exotické živočichy, kteří nepatří k zástupcům naší fauny, ale kteří se nějakým způsobem dostali do volné přírody. Stále se množí případy, kdy jsou do ZOO přineseny želvy nádherné, vyhozené a následně vylovené z některého jihočeského rybníka. Jedná se ale i o jiné želvy, například jihoevropské suchozemské druhy, nebo o ptáky.

K faunisticky nejzajímavějším přineseným živočichům v roce 2002 patřili strakapoud velký, žluna zelená, kvíčala obecná, skřivan polní a sluka otavní. Netopýři čtyř druhů většinou velká ošetření nevyžadovali a po zjištění jejich zdravotního stavu byli opět vypuštěni zpět do přírody. Posledním našim ošetřeným živočichem v tomto roce byla přibližně tři až čtyřměsíční samička vydry říční s omrzlinami a se zápallem plic.

V expoziční části Zoo je upravena voliéra, kde je umístěno několik káňat lesních s trvalým handicapem. V roce 2002 byly do této voliéry umístěny také dva havrani. Jmenovky těchto zvířat jsou pro veřejnost označeny důvodem jejich pobytu.

Informace o stanici pro handicapované živočichy jsou též na internetových stránkách Zoo.

PŘEHLED OŠETŘENÝCH HANDICAPOVANÝCH ŽIVOČICHŮ V ROCE 2002

Celkem přijato 245 jedinců (podle pohlaví 12,13,220)

Druh Species	Celkem Total	Uhyn Death	Utraceno Destroyed	Předáno Given to	Vypuštěno Released	v ZOO in ZOO
Liška obecná <i>Vulpes vulpes</i>	3	0	0	2	0	1
Vydra říční <i>Lutra lutra</i>	2	0	0	1	0	1
Kuna skalní <i>Martes foina</i>	6	0	0	2	3	1
Fretka domácí <i>Mustela putorius furo</i>	1	0	0	1	0	0
Srnec obecný <i>Capreolus capreolus</i>	5	3	0	1	0	1
Veverka obecná <i>Sciurus vulgaris</i>	4	3	0	0	0	1
Ježek západní <i>Erinaceus europaeus</i>	57	40	0	0	7	10
Netopýr dlouhouchý <i>Plecotus austriacus</i>	1	0	0	0	1	0
Netopýr pestrý <i>Vespertilio murinus</i>	1	0	0	0	1	0
Netopýr hvízdavý <i>Pipistrellus pipistrellus</i>	3	1	1	0	1	0
Netopýr rezavý <i>Nyctalus noctula</i>	4	0	0	0	4	0
Kormorán velký <i>Phalacrocorax carbo</i>	1	1	0	0	0	0
Volavka popelavá <i>Ardea cinerea</i>	2	1	0	0	0	1
Čáp bílý <i>Ciconia ciconia</i>	2	0	1	0	1	0
Labuť velká <i>Cygnus olor</i>	12	3	1	0	5	3
Kachna divoká <i>Anas platyrhynchos</i>	10	0	0	0	10	0
Polák chocholačka <i>Aythya fuligula</i>	1	0	0	0	0	1

Druh Species	Celkem Total	Úhyn Death	Utraceno Destroyed	Předáno Given to	Vypuštěno Released	v ZOO in ZOO
Káně lesní <i>Buteo buteo</i>	7	1	2	3	0	1
Krahujec obecný <i>Accipiter nisus</i>	1	1	0	0	0	0
Poštolka obecná <i>Falco tinnunculus</i>	14	2	3	9	0	0
Slípka zelenonohá <i>Gallinula chloropus</i>	2	1	0	0	0	1
Sluka otavní <i>Scolopax rusticola</i>	1	1	0	0	0	0
Racek chechtavý <i>Larus ridibundus</i>	3	0	3	0	0	0
Holub hřivnáč <i>Columba palumbus</i>	1	0	0	0	0	1
Hrdlička zahradní <i>Streptopelia decaocto</i>	4	0	2	0	1	1
Puštík obecný <i>Strix aluco</i>	4	0	0	3	0	1
Kalous ušatý <i>Asio otus</i>	3	0	1	2	0	0
Kulišek nejmenší <i>Glaucidium passerinum</i>	1	0	0	0	0	1
Rorýs obecný <i>Apus apus</i>	12	3	3	6	0	0
Strakapoud velký <i>Dendrocopus major</i>	2	1	0	0	0	1
Žluna zelená <i>Picus viridis</i>	2	2	0	0	0	0
Skřivan polní <i>Lullula arborea</i>	1	0	0	0	0	1
Vlaštovka obecná <i>Hirundo rustica</i>	2	2	0	0	0	0
Kos černý <i>Turdus merula</i>	5	0	0	0	0	5
Drozd kvičala <i>Turdus pilaris</i>	3	2	0	0	0	1
Sýkora koňadra <i>Parus major</i>	1	1	0	0	0	0
Brhlík lesní <i>Sitta europaea</i>	1	1	0	0	0	0
Zvonek zelený <i>Carduelis chloris</i>	1	0	0	0	0	1
Čížek lesní <i>Carduelis spinus</i>	3	2	0	0	0	1
Snovač oranžový <i>Euplectes franciscanus</i>	1	0	0	0	0	1
Sojka obecná <i>Garrulus glandarius</i>	3	2	0	0	0	1

Druh Species	Celkem Total	Uhyn Death	Utraceno Destroyed	Předáno Given to	Vypuštěno Released	v ZOO in ZOO
Straka obecná <i>Pica pica</i>	2	0	1	1	0	0
Kavka obecná <i>Corvus monedula</i>	1	0	1	0	0	0
Havran polní <i>Corvus frugilegus</i>	6	1	3	0	0	2
Ještěrka obecná <i>Lacerta agilis</i>	1	1	0	0	0	0
Užovka obojková <i>Natrix natrix</i>	3	1	0	0	0	2
Želva zelenavá <i>Testudo hermanni</i>	2	0	0	0	0	2
Želva žlutohnědá <i>Tetudo graeca</i>	2	0	0	0	0	2
Želva missisipská <i>Graptemys kohni</i>	1	0	0	0	0	1
Želva nádherná <i>Trachemys scr.eleg.</i>	34	0	0	0	0	34

Handicapovaná zvířata - převod z roku 2001

Druh Species	Celkem Total	Uhyn Death	Utraceno Destroyed	Předáno Given to	Vypuštěno Released	v ZOO in ZOO
Veverka obecná <i>Sciurus vulgaris</i>	1	0	0	0	0	1
Káně lesní <i>Buteo buteo</i>	3	0	0	0	0	3
Holub doupňák <i>Columba oenas</i>	1	0	0	0	0	1
Kalous ušatý <i>Asio otus</i>	1	0	0	0	0	1
Spaček obecný <i>Sturnus vulgaris</i>	3	0	0	0	0	3
Straka obecná <i>Pica pica</i>	1	0	0	0	0	1
Kavka obecná <i>Corvus monedula</i>	1	0	0	0	0	1
Rak říční <i>Astacus astacus</i>	10	0	0	0	0	10
CELKEM	21	0	0	0	0	21

Rak říční

PROVOZNÍ ODDĚLENÍ

Václav Bařka

Rok 2002 přinesl pro celé technické oddělení včetně zahradnického úseku podstatné a náročné úkoly při realizaci a dokončování nových expozic. Velká pozornost ze strany všech pracovníků byla věnována také rekonstrukcím, opravám a haváriím v rámci areálu Zoo. Zároveň jsme se podíleli na technickém zabezpečení všech akcí pořádaných v zahradě.

PŘÍPRAVA A REALIZACE NOVÝCH EXPOZIC

Již začátkem října roku 2001 byla zahájena investiční akce stavby pavilonu plameňáků - včetně projektové dokumentace nákladem 873.223,- Kč. Expozice byla uvedena do provozu v březnu 2002. Tento pavilon, skleníkového typu s bazénky a přípravnou krmiv, slouží zároveň jako zimoviště uvedeného druhu ptáků s výběhem přímo na břehu Muničkého rybníka.

Investiční akci č. 1 se bezesporu stala stavba zastřešení divadla, která započala 4. května a byla dokončena nákladem 1.344.126,- Kč již 27. května. Vzhledem k tomu, že se jednalo o architektonicky ojedinělou stavbu a zároveň bylo nutné zajistit její uvedení do provozu do zahájení jubilejních 25. Dětských divadelních dnů, byl termín na dokončení stavby doslova šibeniční. Na tomto místě patří naše poděkování firmě Pradast, která tento úkol zvládla vskutku výjimečně. Stavba byla prováděna za provozu Zoo a i přes různé provozní, technické a povětrnostní problémy byla předána v požadovaném termínu i v mimořádné kvalitě. Nová střecha divadla měla v průběhu sezóny ze strany našich návštěvníků velký úspěch a byla neoficiálně pojmenována „Opera 2“ (hned vedle budovy Opery v Sydney). Architektonicky i technicky velice dobře zapadá do prostředí naší zahrady a vzhledem k zastřešení můžeme prostor divadla využívat pro širokou veřejnost v průběhu celé sezóny.

V měsíci dubnu jsme zahájili stavbu rozšíření výběhu medvědů. Zrušením expozice divokých prasat jsme získali pro rozšíření medvědí klece přibližně 120 m². Celá přístavba byla pojata v duchu původní historické klece, pocházející z období založení zoologické zahrady. Nákladem 761.575,- Kč získali naši dva medvědi nejen větší prostor, ale též členitější prostředí, s možností zabavit se při různých činnostech. Nový prostor tvoří umělá skála s vyhlídkou a jeskyní, bazén s vodopádem, hrabaliště a parkosy na šplhání. Pro návštěvníky přinesla přestavba expozice kromě estetického dojmu také nové možnosti pro pozorování zvířat, např. oknem s bezpečnostním sklem. Na tuto stavbu, která byla dokončena k 1. červnu 2002, volně navázala přestavba medvědíh kotců, která byla nákladem 46.586,- Kč ukončena v měsíci září 2002. Celá akce byla o to složitější, že v jejím průběhu nebylo možno medvědy přemístit do náhradních prostorů.

V srpnu 2002 jsme zahájili přestavbu pavilonu opic včetně stavebních úprav přilehlého výběhu. Na této investiční akci se velkou měrou podíleli i pracovníci technického a zahradnického úseku. Původní plochá střecha byla stržena a nahrazena sedlovou. Jako krytina byl použit přírodní materiál – rákos, který dokonale dotváří přírodní atmosféru a i přes nejnáročnější technické požadavky přitom vypadá doslova pohádkově. Zastřešený prostor pro návštěvníky podírají zcela přirozeně vyhlížející umělé kmenné stromy. Zásadně byl přebudován vnitřní prostor s oddělovací klecí, do kterého je nyní možné ze strany návštěvníků nahlížet velkým oknem, stíněným střechou. Na pavilon volně navazuje i venkovní výběh, nově hrazený betonovou zdí obloženou dřevem s velkými prosklenými úseky pro návštěvníky. Výběh je zabezpečen elektrickým ohradníkem, vhodně terénně upraven a osázen.

V listopadu byla zahájena dlouho očekávaná výstavba komunikací a inženýrských sítí v tříhektarovém areálu, navazujícím na dnešní Zoo, který několik let čekal jako

rezerva pro její další rozvoj. Deštivý konec léta i podzim práce velice komplikovaly, neboť každý výkop se okamžitě zaléval vodou ze zcela prosáklé půdy.

REKONSTRUKCE

V květnu 2002 započala rekonstrukce prostoru bývalé karantény v objektu hospodářské budovy. Karanténa byla zcela zmodernizována a byla zde zřízena i moderní veterinární ošetřovna.

V průběhu léta naše oddělení zajišťovalo přípravné práce pro rekonstrukci nově získaného objektu statku v Rozovech u Temelína. Ten bude do budoucna sloužit jako stanice pro hadnicapované živočichy, provozované naší Zoo.

Na podzim probíhaly práce na odbahnění rybníků vodních ptáků. Zároveň zde byla provedena oprava břehů (zpevnění kameny a dosypání štěrku, včetně nových výsadeb), které byly rozplaveny po letní velké vodě.

V podzimních měsících došlo i na rekonstrukci voliér bažantů. Zde jsme provedli kompletní výměnu pohledové části, zabezpečení dna proti vnikání hlodavců i opravu zázemí.

Koncem roku bylo dodavatelsky zajištěno prořezání a ošetření prosychajících dubů v celém areálu.

Stavba zastřešení divadla byla dokončena během 3 týdnů

Objekt vnitřních ubikací opic po rekonstrukci výrazně změnil vzhled

SLUŽBY ZAHRADNICKÉHO ÚSEKU

Martin Fučík

V letošním roce jsme sklídili první větší úrodu z mladých jabloní u rampy – více než 100 kg. Jablka jsme letos také poprvé získali z nově získaného sadu v Rozovech. Vyrobili jsme také více než 3500 kg sena. Z důvodu zrušení pěstebních ploch v rezervním areálu jsme v tomto roce upustili od pěstování zeleniny a obilovin. Vypěstovali jsme pouze sadbový materiál pro osazení truhlíků u kiosku.

Areál Zoo jsme se snažili zkrášlit novými biotopickými výsadbami rostlin - travin před expozicí psounů, navozující atmosféru prémie, a lesní vegetace před nově upravenými expozicemi divokých koček a lišek. Byly odstraněny pferostlé a již nevzhledné a překážející cypřiše od výběhu muflonů. Během sezóny jsme nařezali a položili trávnickové koberce ve voliérách papoušků a zejména v novém venkovním výběhu pro opice. Zde jsme se také snažili zvětšit členitost výběhu vytvořením terénních vln a výsadbami dříví a napodobit tak biotop africké savany, což bylo vzhledem k rozmarům počasí docela obtížné. Upravovali jsme terén po stavbě střechy v dětském divadle a také se podíleli na opravách břehu rybníka v expozici vodních ptáků. I zde jsme provedli nové výsadby skupin ostříc, orobince a dříví.

Během roku jsme zajišťovali odvoz hnoje (372x), jehož objem se v letošním roce téměř zdvojnásobil, odvoz okusových větví (126x), u kterých také poněkud vzrostla spotřeba a výrobu a dovoz zelené píce (52x). Podle požadavků zoo úseku jsme zajišťovali zásobování expozic senem a slámou.

Obvyklou náplní naší práce byla v jednotlivých částech roku také péče o komunikace (zametání, úklid listí, vyhrnování sněhu a posyp zledovatělých cest), pravidelný odvoz odpadků a údržba zeleně včetně její závlivy v areálu i expozicích. Koncem roku bylo nutné provést úklid areálu Zoo po prořezávkách dubů.

Letos jsme strávili také mnoho času údržbou a opravami mechanizace, u které jsme měli vzhledem k častým závadám delší prostoje.

Medvědi získali větší prostor i atraktivnější prostředí, stimuluující k různým činnostem

HOSPODÁŘSKO – SPRÁVNÍ ODDĚLENÍ

Ing. Bohumil Pouzar

V roce 2002 byla zoologické zahradě poskytnuta Okresním úřadem České Budějovice dotace na provoz ve výši 12.436 tis. Kč, která byla doplněna dotací MŽP 609 tis. Kč na chov ohrožených, chráněných a handicapovaných zvířat.

Výnosy v celkové výši 4.930 tis. Kč jsou oproti roku 2001 vyšší o 382 tis. Kč.

Snížení nákladů oproti roku 2001 bylo mimo jiné způsobeno nižším nákupem zvířat. Náklady na propagaci (služby) činily v loňském roce 166 tis. Kč a na propagační materiál 60 tis. Kč. V těchto položkách se mimo jiné skrývá rozšíření internetových stránek Zoo o německou a anglickou verzi a také výroba otisků stop zvířat v celkové hodnotě téměř 86 tis. Kč, na které byla posléze poskytnuta 90% dotace z Fondu malých projektů Phare a Ministerstva životního prostředí.

Poměr výnosů k nákladům roku 2002 je 29,15 %, což znamená zvýšení soběstačnosti o 2,39 % oproti roku 2001.

Limit prostředků na mzdy a OON 4.321 tis. Kč byl přečerpán o 126 tis. Kč a doplněn z fondu odměn. Průměrný měsíční plat v roce 2002 činil 13.751 Kč. Přepočtený evidenční počet pracovníků byl 26,44.

Fond reprodukce byl tvořen z odpisů ve výši 3.060 tis. Kč a doplněn z rozdělení hospodářského výsledku roku 2001 o 182 tis. a zvýšen o 1.500 tis. Kč přesunem z rezervního fondu. Pořízení všech investic bylo financováno pouze z vlastních zdrojů v objemu 7.656 tis. Kč. Současná rozestavenost je 4.998 tis. Kč a týká se nového areálu.

Výnosy včetně dotací – porovnání let 2001 a 2002 (v tis. Kč):

	2001	2002
Hospodářský výsledek	+ 728	+ 1057
Dotace	13.178	13.045
Výnosy celkem	4.548	4.929
Vstupné	3.450	3.542
Prodej zboží a suvenýrů	245	184
Nájemné	242	289
Prodej zvířat	84	250
Úroky	202	137
Příspěvek na provoz stanice pro handicapované živočichy od ČSOP	82	92
Ostatní	243	435

Čerpání nákladů – porovnání let 2001 a 2002 (v tis. Kč):

	2001	2002
Náklady celkem	16.998	16.917
Spotřeba materiálu	3.425	3.243
z toho krmiva	1.141	1.331
propagační materiál	191	60
Nákup zvířat	1.150	275
Energie	554	890
Prodané zboží	127	58
Opravy a údržba	1.054	1.568

Služby	1.325	1.111
z toho propagace	202	166
Cestovné	107	120
Mzdové náklady	3.969	4.363
Ostatní osobní náklady	27	84
Sociální a zdravotní pojištění	1.382	1.521
Sociální náklady (příspěvek na stravu apod.)	247	258
Poplatky, daně	56	64
Ostatní náklady	567	302
Odpisy	3.008	3.060

Sponzoři v roce 2002 přispěli na provoz ZOO, zejména na výživu zvířat formou adopce, částkou 159.459,- Kč, (to je o 13.830,- Kč více než v roce 2001). Nejvýznamnějšími sponzory se v tomto roce již tradičně stali: Jihočeská energetika a.s., České Budějovice - s příspěvkem 40.000,- Kč a Baumax ČR, a. s., České Budějovice – s příspěvkem 10.000,- Kč.

Pohyby zvířat - v evidenčních cenách (v tis. Kč):

	2001	2002
Nákup	1.150	262
Dary - příjem	8	13
Odchovy	119	195
Výměna - příjem	142	102
Jiný příjem	0	43
Prodej	- 67	- 131
Dary - výdej	0	0
Vypuštění	0	0
Výměna - výdej	- 61	- 101
Úhyn	- 101	- 208
Únik	- 10	- 4
Vyřazení	- 9	- 1
Jiný úbytek + škodná	0	- 6
Stav zvířat v tis. Kč na konci roku	2.425	2.589

Mládě kvakoše nočního

Kuna skalní

ODDĚLENÍ EKOLOGICKÉ VÝCHOVY A PROPAGACE

RNDr. Roman Kössl, Mgr. Kateřina Terentiewová

V tomto roce jsme navázali na úspěšně rozjeté akce loňského roku, pořádané jak pro naše návštěvníky v areálu Zoo, tak pro děti a studenty ve školách, i pro veřejnost. V průběhu roku nadále fungovalo ve spolupráci se zoologickým oddělením ukázkové krmení vybraných druhů zvířat ve stanovenou hodinu s možností rozhovoru s ošetřovatelem. K pravidelnému krmení vyder s komentářem o jejich biologii a ohrožení i ochraně, provozovaném v hlavní sezóně, přibylo i několik dalších představení v době konání víkendových akcí (klokani, medvědi, plameňáci a další). V létě jsme využili možnosti pozvat k hostování v našem nově zastřešeném divadle soubor Karlovarského hudebního divadla, který návštěvníkům zpestřil prohlídku Zoo.

Především jsme ale pokračovali v pravidelných návštěvách mateřských a základních škol. Na těchto besedách děti mají možnost kontaktu se živými zvířaty – krajtou královskou, morčetem, fretkou a dalšími. Děti se zde dozví zajímavosti ze života těchto zvířat, ale i základní informace o ochraně fauny a významu zoologických zahrad. Povídání si vyslechlo v průběhu roku bezmála 2 500 předškoláků a školáků, což představuje celkem 32 návštěv mateřských a 12 návštěv základních škol.

Místní školy využívaly také možnosti návštěvy zoologické zahrady s průvodcem jako doplněk výuky přírodopisu či biologie a některé třídy využily i naší nabídky vzdělávacích programů v naší učebně (zejména programu o vydrách nebo o přízpůsobení ptáků k různým podmínkám životního prostředí). Naší snahou je nabídku výukových programů pro mateřské, základní i střední školy rozšířit o další témata – v současné době můžeme nabídnout nebo jsou dokončovány programy, zabývající se problematikou vývoje a významu domácích zvířat, zbytečných obav z plazů, či významu zoologických zahrad ve světové ochraně přírody.

Nadále jsme spolupracovali s Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích, kde zejména Zemědělská a Pedagogická fakulta využívá možnosti doplnění odborných seminářů. Na Pedagogické fakultě nadále spolupracujeme při výběru a zpracování diplomových prací i při výuce biogeografie. Ve spolupráci s jihočeskou pobočkou České geografické společnosti a s katedrou geografie PF JU jsme i v tomto roce uskutečnili cestopisné přednášky pro veřejnost.

Alespoň symbolicky jsme se zapojili do EAZA Rainfores Campaign – kampaně, která měla za cíl získat finanční prostředky na záchranu vzácného ekosystému brazilských atlantských deštných lesů. K tomuto účelu jsme na našich internetových stránkách umístili odkaz na stránku, zabývající se problematikou Rainfores Campaign, s možností připojit se k uspořádané finanční sbírce. V areálu zoologické zahrady jsme připravili informační panel, věnovaný tomuto tématu.

Opětovně se nám podařilo získat grant z Fondu malých projektů Phare CBC, s jehož pomocí jsme tentokrát realizovali zprovoznění německé verze našich internetových stránek. Současně jsme zajistili také jejich překlad do anglického jazyka. Ministerstvo životního prostředí ČR dotovalo přípravu nových vzdělávacích prvků, které jsou určeny i pro nevidomé - stop našich savců a ptáků. Instalování keramických stop v areálu Zoo proběhne během ledna 2003.

Kromě zajištění prezentace a reklamy naší Zoo v různých tiskovinách (atlasech, mapách, průvodcích i katalozích cestovního ruchu) jsme k propagaci využili i zviditelnění na zvukových panelech v rámci městského informačního systému Českých Budějovic a zařazení do mapového informačního systému, rozmístěného po území Šumavy. Důležitou roli ale v tomto ohledu sehrávají také pozitivní zprávy v médiích. Jen v tisku se o nás v dobrém mohli naši potenciální návštěvníci dozvědět nejméně 97 x.

V dubnu se jeden z pracovníků oddělení zúčastnil, společně s dalšími 17-ti kolegy z ostatních českých a slovenských Zoo, studijní cesty do čtyřech holandských zoologických zahrad. Účelem cesty bylo navázat kontakty s kolegy v těchto zoologických zahradách, ale především poznat způsob jejich vzdělávací a propagační práce i používaný informačně naučný systém zahrad.

AKCE PRO VEŘEJNOST

Spolu s našimi nejmenšími návštěvníky jsme 23. března 2002 přivítali jaro. I přesto, že nám příroda nepřála – sníh, silný vítr a nízké teploty, přišlo celkem 232 návštěvníků a námi připravené soutěže se zúčastnilo asi 50 dětí. Děti byly za své výkony odměněny a ještě se mohly svést na ponících.

1. dubna jsme za slunečného počasí slavili zároveň Den ptactva, Velikonoce a pro naši zoologickou zahradu velmi významný svátek - 30 let samostatnosti. Zábavné odpoledne nejen pro děti, které se skládalo z luštění několika tajenek, soutěže v poznávání ptačích vajíček, malování na chodník a projížďky na ponících, jsme odstartovali ve 13.30 a ukončili v 17.30 hodin. V tento den přišlo 2 513 návštěvníků.

Na 1. Máje jsme oslavili již 63. výročí otevření zoologické zahrady pro veřejnost. Pro návštěvníky byl na celý den připraven velmi bohatý program, který byl zahájen slavnostním otevřením nové expozice s veverkami Prévostovými. V průběhu dne měli návštěvníci možnost setkat se několikrát s mláďaty lišek či muflončetem, s kozou nebo se mohli dozvědět několik zajímavých informací ze života klokanů rudokrých a plameňáků růžových. Mohli si vyslechnout také zajímavý komentář ošetřovatele při krmení vyder říčních nebo přihlížet krmení malých šelmiček a medvědů. Pro nejmenší návštěvníky byl připraven také zookvíz a projížďka na ponících. Oslav se zúčastnilo celkem 4 553 lidí. Oslavy byly již tradičně spojeny s „Pochodem jarní přírodou“ s pejsky, organizovaným Kynologickým sdružením České Budějovice, a s ukázkami výcviku psů na louce před zoologickou zahradou.

Na sobotu 1. června připravila GE Capital Bank a rádio Frekvence 1 „Dětský den“ plný zajímavých soutěží, her a zábavy. Při této příležitosti jsme také slavnostně otevřeli nově zastřešené divadlo a za přítomnosti přednosta okresního úřadu JUDr. Josefa Šímy, starosty Hluboké nad Vltavou Ing. Tomáše Jirsy, členů souboru Umělecké agentury MD a ředitele ČSOB pojišťovny v Českých Budějovicích oficiálně zahájili jubilejní 25. Dětské divadelní hry. Zatímco v areálu zahrady se soutěžilo nebo hrálo divadlo, na pódiu, provizorně vybudovaném před Zoo, probíhal zajímavý program (kouzelník, Úsvitáček, Druhá míza, Nezmaři, povídání o zvířatech a mnoho dalšího) a hladinu Munitického rybníka brázdil člun, na kterém se střídala jedna dětská posádka za druhou. Tuto atraktivní akci za krásného počasí navštívilo celkem rekordních 7 899 dětí a dospělých.

25. ročník Dětských divadelních dnů se konal od 29. května do 20. června. Umělecká agentura MD hrála pro děti z mateřských a základních škol pohádku „O hloupém čaroději a chytré babičce“. Toto divadelní představení shlédlo celkem 5 460 malých diváků s pedagogickým doprovodem.

15. června jsme se stali spolupořadatelé Národních mysliveckých slavností, uspořádaných v rámci oslav 160. výročí našeho souseda Muzeum Ohrada. Návštěvnost byla tento den opět rekordní. Bránu naší Zoo překročilo celkem 6 765 návštěvníků.

Přestože druhá polovina letošních prázdnin byla již ve znamení velké vody a v návštěvnosti jsme zaznamenali obrovský propad, uspořádali jsme 31. srpna, podobně jako v loňském roce, soutěžní odpoledne pro školáky pod názvem „Těšíme se do školy se Zoo“. Při procházce Zoo mohly děti plnit různé úkoly – malování, házení míčku na terč, hledání zvířecího zloděje, skládání obrázků, luštění křížovky, správně odpovědět na otázky o lišce obecné, a získat tak potřebné body, kterými si mohli vyplatit odměnu věnovanou Českomoravskou stavební spořitelnou. Počasí nám přálo. Krásný slunečný

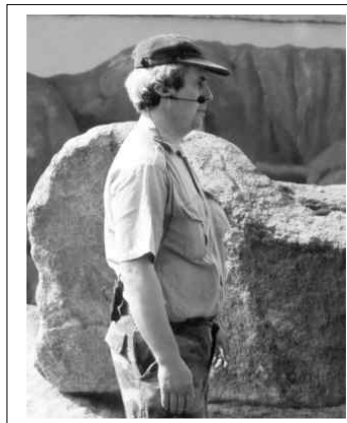
den přilákal do naší Zoo celkem 1 314 lidí. Den byl doplněn divadelním představením „Zvířátka a loupežníci“ v podání agentury MD.

Den zvířat proběhl 5.října za krásného počasí. Stejně jako v minulém roce jsme svátek všech zvířat oslavili soutěží. Pro děti od 8 do 99 let bylo v areálu Zoo připraveno 20 soutěžních otázek i odpovědí. Soutěžící z nich skládali vzkaz od zvířat, za jehož vyluštění byli nakonec odměněni. Aby předškoláčky a prvňáčci, nebyli připraveni o radost ze hry a následné odměny, plnili méně náročné úkoly, které nevyžadovaly čtení obsáhlého textu.

Vánoce jsme tentokrát oslavili na Štědrý den. Děti předložily jako vstupenku do Zoo vlastnoručně vyrobenou ozdobičku nebo malý dárek pro zvířátka a mohly sami zdobit stromeček. Pro dětské návštěvníky a jejich doprovod připravil p. František Petr teplé občerstvení – čaj, punč. Děti se také mohly zahřát hledáním záhadného ptáčka Vánočnicka. Za jeho objevení je také čekal malý dárek – pohlednice, samolepky, sladkost a omalovánky zvířat Zoo Ohrada. V průběhu dne mohli účastníci vánoční akce shlédnout krmení medvědů medem. Přestože mrzlo až praštělo, přišlo si zkrátit čekání na Ježíška přesně 1 000 lidí.

Při návštěvě školy se děti setkají i se zvířaty, která u nás v Zoo běžně vidět nemohou

Zapojení pracovníků zoologického oddělení při víkendových akcích pro veřejnost je již samozřejmostí

Při oslavách výročí samostatnosti Zoo byl největší zájem o mláďata

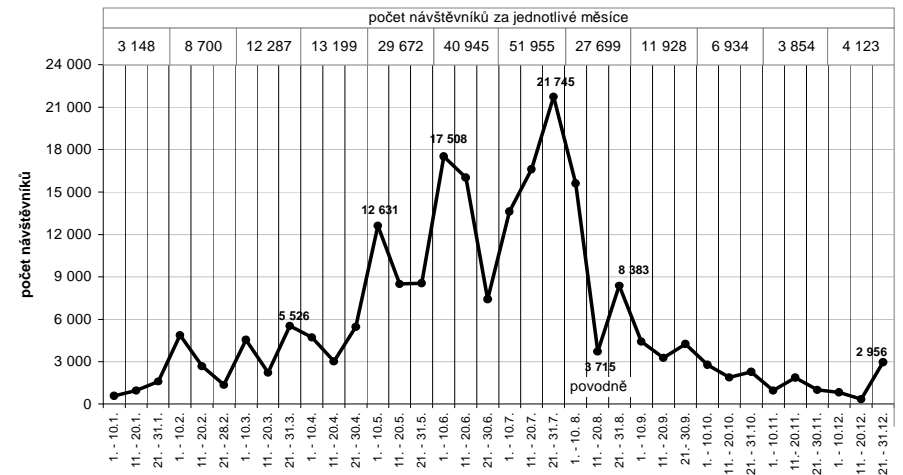

Dětský den v Zoo – povídání o zvířatech s moderátorem rádia Frekvence 1

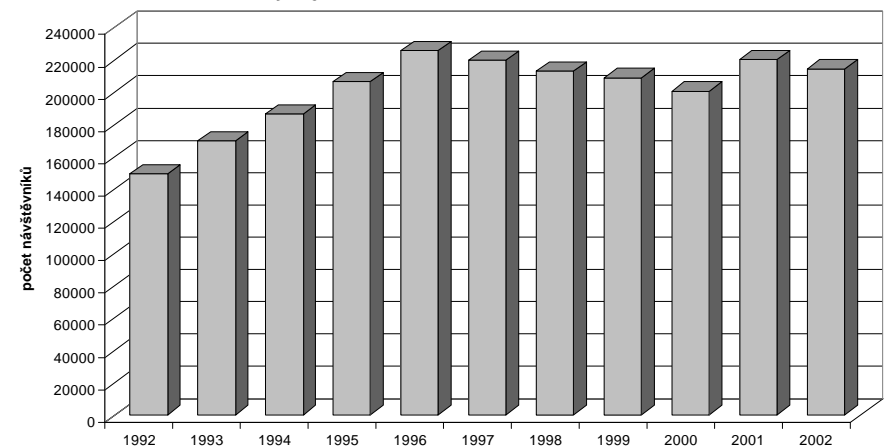
VÝVOJ NÁVŠTĚVNOSTI

I když vývoj návštěvnosti byl v průběhu tohoto roku velmi výrazně ovlivněn srpnovými povodněmi, celkový počet našich návštěvníků opět přesáhl hranici 200 tisíc. Z 214.444 návštěvníků bylo 96.957 dospělých, 44.895 dětí a důchodců (poloviční vstupné) a 72.592 neplatících (převážně děti do 6-ti let). Ačkoliv povodně nezpůsobily naší zoologické zahradě významné materiální škody, oproti předchozím rokům se podepsaly na téměř dvacetitisícovém propadu návštěvnosti (průměr počtu srpnových návštěvníků Zoo posledních sedmi let dosahuje téměř 47.000 a počet návštěvníků v tomto měsíci v jednotlivých letech přitom neklesl pod 41.000). Z následujícího grafu je naopak patrné, že akce, připravované pro veřejnost, v kombinaci s příznivým počasím dokáží počet našich návštěvníků velmi výrazně zvýšit.

Vývoj návštěvnosti v průběhu roku 2002

Vývoj návštěvnosti v letech 1992 - 2002

DARY POSKYTNUTÉ V ROCE 2002 – PODĚKOVÁNÍ

Je opět naší milou povinností poděkovat všem dárcům, kteří poskytli nezištně své prostředky na podporu chovu zvířat v naší ZOO nebo na její rozvoj. Většina dárců se rozhodla pro formu, které se v našich zoologických zahradách již stalo zvykem říkat „adopce“, a přispěli nám takto na část nákladů na výživu zvířat. Jsme vděční těm, kteří nám již opakovaně zůstali věrni, ale i těm, kteří se rozhodli pomoci v tomto roce poprvé. Celkově věnovaná částka opět proti loňskému roku vzrostla na 159.459,- Kč.

Dárci	věnovaná částka v Kč	komu
Anonymní dárci	500,-	Želva žlutohnědá
Anonymní dárci	2 000,-	Liška obecná
Anonymní dárci	5 000,-	Kulišek nejmenší
Anonymní dárci	1 300,-	Chov všech druhů
Albert Tomáš, České Budějovice	300,-	Medvěd hnědý-Dick
Autopůjčovna – doprava, České Budějovice	6 000,-	Chov všech druhů
Bartošová Jarmila, Praha	1 000,-	Poštołka Eliška
BAUMAX ČR, a.s., České Budějovice	10 000,-	Rys ostrovid
Borovanský Josef, Dobrá Voda u ČB	3 000,-	Kolonok
Českomoravská stavební spořitelna, a.s., Praha	4 000,-	Liška obecná
Děti z tanečního oddělení agentury Gong, České Budějovice	570,-	Psoun prériový
DOJO Tábor	700,-	Vydra říční
Doskočilová Eva, Praha	5 000,-	Kočka divoká
Instalatérství - Jiří Šetina, České Budějovice	5 000,-	Klokán rudokrký
JČE, a.s., České Budějovice	40 000,-	Vydry říční
Kolařová Marie, České Budějovice	500,-	Želva Verunka
Kostka Oldřich, České Budějovice	2 500,-	„Plejtvak munický“
Kubíková Jitka, Protivín	1 200,-	Želva bahenní
Lebr Zdeněk, Blatná	2 000,-	Želva nádherná
MŠ Čakov	50,-	Chov všech druhů
MŠ Fr. Ondříčka 36, České Budějovice	295,-	Morče Šmudlinka
MŠ Hrdějovice	175,-	Chov všech druhů
MŠ Lipí	300,-	Chov všech druhů
MŠ Nemanice, České Budějovice	270,-	Chov všech druhů
MŠ Nerudova, České Budějovice	1 152,-	Chov všech druhů
MŠ Schwarzenberská, Hluboká n/Vltavou	500,-	Kachnička mandarinská
Musilová Markéta, České Budějovice	360,-	Chov všech druhů
Němejc Stanislav, České Budějovice	100,-	Želva žlutohnědá

Odborový svaz zdravotnictví a sociální péče, České Budějovice	1 000,-	Chov všech druhů
Priesterová Barbora, České Budějovice	2 000,-	Zakrslý králík
Rajtmajerová Marcela, Písek	500,-	Klokan rudokrký
REMET s.r.o., Brno	5 000,-	Bernešky rudokrské
Restaurace a vinárna Na růžku, Hluboká n/Vltavou	5 000,-	Kočkodan husarský
Rodina Benešova, Dubenec	5 000,-	Kolonok
Sportcentrum Zvonárna, České Budějovice	5 000,-	Vlk
Stavební spořitelna ČS, Praha	5 500,-	Klokan rudokrký
Svaz důchodců ČR, České Budějovice	3 976,-	Chov všech druhů
Šťastná Petra, Suchdol n/Lužnicí	1 800,-	Mýval severní
Tercie ČRG + profesoři, České Budějovice	1 255,-	Výr velký
Venclíková Drahomíra Mgr., Hrdějovice	3 000,-	Mýval severní
Vodoinstalatéřství - František Farka, Č. Budějovice	4 000,-	Výr velký
Vostrovský R.+ Klierová M., České Budějovice	4 000,-	Kozlík Jaruška
ZŠ Dříteň	1 000,-	Klokanice Sendy
ZŠ Hrdějovice – 1. a 4.tř.	1 562,-	Klokan rudokrký
ZŠ Hrdějovice – 2.,3.,5.tř.	2 223,-	Vydry říční
ZŠ Kamenný Újezd	1 220,-	Klokan rudokrký
ZŠ Máj I., České Budějovice	585,-	Chov všech druhů
ZŠ Máj I., České Budějovice	2 000,-	Klokan rudokrký
ZŠ Máj I., České Budějovice	600,-	Vydra říční
ZŠ Oskara Nedbala – 2.A, České Budějovice	750,-	Fretka
ZŠ Oskara Nedbala – 2.D, České Budějovice	405,-	Chov všech druhů
ZŠ Prachatice	4 000,-	Muflon
ZŠ Týnec nad Sázavou 1.,2.,3. třídy	811,-	Užovky
ZŠ Týnec nad Sázavou 4.,5.,6. třídy	1 500,-	Želvy bahenní
ZŠ Týnec nad Sázavou 7.,8.,9. třídy	2 000,-	Snovač zahradní
CELKEM	159 459,-	

Upřímně děkujeme za podporu také všem, kteří se v roce 2002 rozhodli přispět jinak než finančními prostředky, například věcným darem, bezplatnou službou, nebo protislužbou:

- Autokempingu Křivonoska, Hluboká n.Vlt., kde máme umístěnou informační skříň pro zahraniční návštěvníky
- akciové společnosti ArdeaPharma, Ševětín, která materiálně podporuje náš chov krmných králíků
- panu Václavovi Bártů a jeho firmě Auto Bártů za zajištění bezúplatného odtahu nepojízdného automobilu
- akciové společnosti BAUMAX ČR, která nám za poskytnutí reklamy na vstupenkách zajistila jejich výrobu pro rok 2002

- panu Martinu Hájkovi a jeho firmě Kelt reklama, Hluboká n.Vlt., který nám bezplatně zajišťuje výrobu vizitek a mnoha dalších tiskových materiálů
- panu Milanu Jarošovi z Netolic, který nám zajišťuje zdarma stříhání oveček z ostrova Ouessant
- Merial SAS organizační složka – veterinární léčiva a preparáty, Č. Budějovice, která nám věnovala veterinární léčiva a preparáty
- Pražské botanické zahradě v Tróji, která nám v tomto roce znovu věnovala množství rostlin pro dokreslení biotopů v našich expozicích se zvířaty
- panu Františku Petrovi, provozovateli naší zahradní Zoo restaurace, který zdarma zajistil hřejivé občerstvení pro naše návštěvníky při vánoční nadílce
- restauraci Blata Sedlec, která umožňuje umístění našeho poutače na svém billboardu
- firmě Typos z Vrábče a jejím majitelům manželům Řimsovým za zajištění bezplatného tisku výukových materiálů

a mnoha dalším, kteří přinesli své dárky zvířatům při různých příležitostech v podobě ovoce, zeleniny, ořechů, medu, ale i živých morčat a dalšího krmiva, jejichž jména nám ovšem často zůstala utajena.

PŘÍJMY Z REKLAMY

Poděkování za finanční podporu patří i firmám, které se rozhodly využít možnosti umístit svou reklamu v areálu Zoo a přiblížit se tak našim návštěvníkům. Také ony nám svým rozhodnutím investovat tímto způsobem napomohly k získání finančních prostředků na provoz a rozvoj zoologické zahrady.

V roce 2002 umístily dočasně nebo na celý rok svou reklamu do areálu Zoo tyto společnosti:

- AA Promotion s.r.o., Hosín
- CSOB Pojišťovna a.s., Pardubice
- General Bottlers CR s.r.o., Praha
- Retech s.r.o., Suchdol u Kutné Hory
- Schöller zmrzlina a mražené výrobky, spol. s r.o.

„Fréťa“ jeden z pomocníků při cestách za dětmi do škol

Chov a odchov morčáka chocholatého (*Mergus cucullatus*) v ZOO Ohrada **Radka Čížková, Pavlína Tichá**

Morčáci jsou mezi vrubozobými řazeni do čeledi kachnovitých (*Anatidae*), i když se od ostatních kachen výrazně liší dlouhým úzkým, po okraji pilovitým a na konci hákovitě zahnutým zobákem, přizpůsobeným lovu ryb pod vodou. Šest druhů morčáků obývá prakticky celou Euroasií včetně orientální oblasti a také Severní a Jižní Ameriku.

Morčák chocholatý (*Mergus cucullatus*) je rozšířen na severoamerickém kontinentu. Biotopem pro hnízdění jsou klidná lesní jezera, zalesněná ramena velkých řek, ale i bažinaté oblasti. Přezimovací oblasti sahají až do Kalifornie. Tvoří je řeky, delty řek a klidné zálivy podél oceánů. Stejně jako u většiny ostatních kachen je u těchto ptáků vyvinut výrazný pohlavní dimorfismus. Samec má bílou chocholku, bílá prsa a břicho a bílé proužky přes křídla. Oční duhovka je sytě žlutá. Samice je tmavě hnědá, má bílé břicho a hnědou duhovku. V době toku se samec ozývá hlubokými hlasovými projevy, které doprovází vztyčení bílé chocholky a záklon hlavy. Tok probíhá zhruba od konce února do června. Samice snáší 6 – 12 bílých nebo našedlých kulatých vajec. Inkubační doba je 30 – 32 dní. Hnízdí převážně v dutinách stromů poblíž vodního toku. V lidské péči mohou být po celý rok chováni venku, pokud voda nezamrzá.

Zoo Ohrada chová morčáky chocholaté od roku 1995. Tento druh již více let chovají také Zoo Praha a Bojnice a od roku 2001 přibyl i do Zoo Dvůr Králové nad Labem a Zoo Plzeň. Z ostatních druhů je v našich zoologických zahradách chován ještě morčák bílý (*Mergus albellus*) – v Zoo Liberec, Plzeň a Praha, a na Slovensku Zoo Bojnice, a morčák velký (*Mergus merganser*) – v Zoo Liberec a Praha. Odchovy se ale zatím nikde příliš nedaří. To určitě souvisí i s nároky těchto ptáků na krmení.

Naši chovnou skupinu tvořil zpočátku jeden samec a dvě samice. V roce 1995 jsme umístili všechny tři morčáky samostatně na malý průtokový rybníček do expoziční části Zoo. Jeho okolí je dostatečně zarostlé vegetací a poskytuje dostatek úkrytů pro hnízdění. Navíc v rybníčku jsou hojné drobné rybky, které tvoří hlavní součást potravy morčáků. Ptáci loví v průběhu celého dne, velmi dobře se potápějí a orientují i ve zkalené vodě. Po celou dobu chovu jsou třikrát denně přikrmováni kočičími granulami, které obsahují velké procento živočišných bílkovin. Expozice není uzavřena proti vniknutí divokých ptáků (především kachen a racků ze sousedního rybníka, ale také kavek), proto zde dochází ke ztrátám krmiva. Již v tomto roce došlo v době toku ke spárování samce s jednou ze samic. Druhou samici oba napadli a zahnali na konec výběhu. Do vody ji už nepustili. Z tohoto důvodu musela být oddělena. Samice z páru zahnízdila již prvním rokem. Do dřevěné hnízdní budky, vystlané hoblinami a senem, snesla 10 vajec. Na vejcích seděla 20 dní a potom snůšku opustila. Samec se hnízdění nezúčastňoval, ani nehlídal.

Od roku 1996 jsou morčáci přemístěni na vedlejší velký expoziční rybník s ostatními druhy vodních ptáků. Ptáci mají i nadále možnost lovit v rybníce malé rybičky a jsou dokrmováni kočičími granulami. V menším množství přijímají také zrní (pšenice, ječmen, loupaný oves) a kachní granulace, které jsou běžně podávány ostatním druhům kachen. Morčáci jsou vůči jiným druhům nekonfliktní. V tomto ani v následujícím roce se ale odchovy nevydařily.

První umělý odchov se podařil v roce 1998. Ve snůšce bylo šest vajec. Ta byla odebrána a dána do líhně typu Jäger. Vylíhla se čtyři mláďata, z nichž dorostla dvě (1,1). Další dvě do několika dnů uhynula. Mladý samec byl ponechán k dopárování volně samice. Samička byla přenechána jinému chovateli.

V roce 2000 jsme od původního páru získali 8 vajec, z nichž se v líhni Jäger vylíhlo všech 8 mláďat. Mláďata byla krmena nitěnkami, mraženými patentkami a sušenými blešivci, ale bohužel postupně krátce po vylíhnutí (do jednoho týdne) uhynula. Při pitvě bylo zjištěno, že podávané krmivo u mláďat způsobovalo záněty volete.

V roce 2001 uhynul samec z původního páru, proto jsme se pokusili samici dopárovat samcem, zakoupeným ze soukromého chovu. Protože bylo již období toku a samec se nemohl dlouho adaptovat, nedošlo k páření a 8 snesených vajec nebylo oploženo.

Nejúspěšnějším rokem byl zatím rok 2002. Oba páry tokaly již brzy zjara. Ptáci byli ve skvělé kondici. Samice, která tento rok hnízila poprvé, snesla 4 vejce do umělé nory, připravené pro husice liščí. Vejce byla odebrána a umístěna do líhne Jäger. Tato líheň je staršího typu a není automaticky ovládána. Všechny operace se musí provádět manuálně. To bylo pravděpodobně příčinou odumření všech zárodků ve vejcích již v ranném stádiu vývoje.

Samice, která již v předchozích letech hnízila, snesla v dubnu 6 vajec do hnízdní budky z dutého kmene, umístěné na ostrůvku. Vejce jsme nechali pod samici, která se o ně vzorně starala. Týden před líhnutím jsme vejce odebrali z důvodu neustálého rušení samicemi divokých kachen, které hledali vhodná místa ke hnízdění, a zejména z důvodu přítomnosti velkého množství predátorů na otevřeném rybníce (čápi, volavky, rackové, potkani, lasice). Umístili jsme vejce, která byla všechna opložena, do líhne. Tento rok byl velmi bohatý na snůšky od většiny chovaných druhů, proto jsme byli nuceni opět použít líheň Jäger. Protože zárodky byly již dostatečně zralé, mláďata se vylíhla po týdnu i v této nevhodné líhni. Po vylíhnutí byla mláďata umístěna do dolíhne, aby doschla a vstřebal se žlutkový vak. Poté jsme je přemístili do plastových nádrží v tomto roce vyrobených speciálně pro odchov kachňat. Dvě mláďata do pěti dnů uhynula.

Nádrž je o rozměrech základny 150 x 90 cm a hloubce 60 cm. Má zvýšené dno s plastovým roštem, aby trus mohl propadávat do její spodní části. Přední část tvoří bazének s výpustí. Zcela malým mláďatům zakrýváme roštem i bazének a rošt překrýváme kobercem, aby nepropadala nožkami. Vodu dáváme pouze do vloženého mělkého brouzdaliště (zpočátku postačuje hloubka asi 2 cm), aby se mláďata nemohla vykoupat a neprochladla, protože jim ještě nefungují mazové žlázy a prachové peří by se promáčelo. Pro udržení tělesné teploty jsme umístili nad lehací část s kobercem tepelný zdroj (tepelná žárovka 100 W nebo infrazářič).

Krmení mláďat probíhalo průběžně celý den dle potřeby mláďat. Podávali jsme několikrát denně mikro-granulky pro rybožravé kachny a jednou denně do brouzdaliště propraný okřehek. Ten mláďata přijímala velmi ochotně. Do misky s napájecí vodou jsme přidávali Supervit na doplnění vitamínů a minerálů. V brouzdališti jsme postupně zvyšovali množství vody. Jakmile mláďata přepeřila do krycího peří a začala peří promašťovat, pouštěli jsme je do hlubšího bazénku s vodou v přední části nádrže. Odrostlá, již samostatná mláďata ve stáří dvou měsíců jsme přemístili do prostoru zimoviště. Zde měla samostatný vnitřní box s infrazářičem, dostatečně velký bazén a venkovní výběh, kde se mohla slunit, což je důležité k získání přirozeného vitamínu D a pro dobrý celkový vývin.

Ve stáří 6 měsíců jsme mláďata vypustili k ostatním druhům kachen a k rodičům na velký rybník v expozici. Ve stáří 8 měsíců bylo možné určit jejich pohlaví. Všem čtyřem mláďatům začaly žloutnout duhovky, což svědčí o tom, že se jedná o samce. V této době mají peří i chocholky prozatím stále hnědé a bříška bílá jako samice. Na velkém rybníce se velmi rychle adaptovala a dobře se snášejí s ostatními druhy.

Chov a odchov bernešky rudokrké (*Branta ruficollis*) v ZOO Ohrada **Pavína Tichá**

Berneška rudokrká (*Branta ruficollis*) z čeledi kachnovití (*Anatidae*) je arktický typ - její hnízdiště jsou omezena na tundru a lesotundru západní Sibíře, od východního pobřeží poloostrova Jamal po ústí Chotangy na poloostrově Tajmyr. Jedná se o tažný druh. Jeho zimoviště jsou v Milské stepi, při jihovýchodním pobřeží Kaspického moře i v Íránu a také v Kazachstánu a Íráku.

Podobně jako ostatní husy, nemají bernešky vyvinut pohlavní dimorfismus. Dospělý samec je pouze statnější a má větší hlavu. Šat dospělých je velmi pestrý. Na hlavě mezi okem a zobákem je bílá skvrna, temeno, zbytek tváře, hrdlo a šíje jsou tmavě černé, přiuší a strany hlavy světle rezavě hnědé, lemovány bílým proužkem běžícím po stranách krku dolů. Zbytek krku a prsa jsou rezavě červené a na bocích mají bílý pruh. Břicho je bílé. Zobák a nohy jsou černé, duhovka tmavohnědá.

Hnízdí na svazích a terasách v tundře, na březích řek s travnatými a křovinatými porosty. Snáší 3-6 protáhlých vajec, která mají bělavou barvu se zelenavým nádechem. Hlavní potravou jsou traviny i jiné rostliny, případně plodiny na polích.

ZOO Ohrada chová bernešky rudokrké od roku 1994. Až do roku 1999 ptáci vůbec nejevili o hnízdění zájem. V roce 2000 se sice vydařily dvě snůšky o počtu 7 vajec, nebyly však oplozeny. V roce 2001 jsme připravovali na hnízdění dva páry. První pár nezahníždil. Od druhého páru jsme získali 5 vajec, která byla dána do automatizované líhně typu Grumbach. Vylíhla se 2 mláďata, která ale po 14 dnech uhynula.

Základní krmnou dávku pro bernešky tvoří směs zrnin a kachní granule pro chovné kachny. Při přípravě na hnízdění již od března ptákům podáváme také granule pro snáškové období, které jsou obohaceny vitamíny a bílkovinami, a zeleninovou míchanicí, sestávající ze strouhané mrkve, jablek, krouhaného zelí, vařeného rýže a vařeného zrna. Jako zahušťovadlo používáme ječny nebo pšeničný šrot. Velmi důležitá je také pastva.

V roce 2002 jsme jeden pár umístili do dostatečně velkého výběhu s umělým rybníčkem společně s jeřáby popelavými a několika druhy kachen. Samice v červenci snesla 4 vejce, na kterých týden seděla a poté vejce opustila.

Druhý pár jsme umístili do přírodního výběhu, jehož břeh tvoří velký rybochovný rybník v sousedství zoologické zahrady. Společně s nimi ho obývali také čápi, volavky a několik dalších druhů kachen a husí. V prvních květnových dnech ptáci začali tokat, zabrali si hnízdní teritorium, které urputně bránili. Při toku k sobě ptáci natahují krky, předklánějí se a vydávají rychle se opakující vysoké a ostré „kik uik“. V šikmém břehu nad vodou, ve vysoké trávě, samice vyhrabala mělký dolík. Každý den snesla jedno vejce a hnízdo vždy pečlivě zakryla natrhanou trávou. Oba ptáci hnízdo bránili. Z důvodu nebezpečí škůdců (především potkanů a lasic) jsme vejce průběžně odebírali a podkládali jsme do hnízda větší, velmi podobná vejce divokých kachen. Samice ale cizí vejce vždy poznala a buď je rozbila nebo vyloučila z hnízda. Zkusili jsme podložit sádrové podkladky, ale samice je rovněž poznala. Samec při odebírání vajec štípal ošetřovatele a útočil údery křídel. V období od 12. do 20. května. Jsme odebrali celkem 8 vajec, která byla umístěna do líhně typu Grumbach. I v tomto případě se potvrdila zkušenost, že pokud je výběh dostatečně zarostlý a poskytuje dostatek úkrytů a hnízdních míst, může i v celkem malém výběhu bez konfliktů hnízdit více druhů. S berneškami, ve vzdálenosti hnízd od sebe asi 3 - 4 m, současně hnízdily v budce kachnička karolínská a v hustém porostu maliní husa císařská. Tito ptáci se vzájemně vůbec nerušili.

I po odebrání celé snůšky bernešky stále tokaly a 21. června začala samice snášet druhou snůšku. Tentokrát snesla celkem 5 vajec, která přikryla prachovým peřím. Rozhodli jsme se, že druhou snůšku páru ponecháme. Samice se celou dobu o snůšku

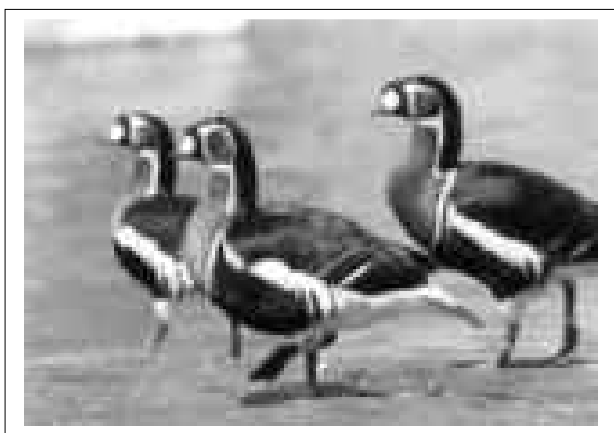
vzorně starala a samec ostražitě hlídal. Po 26 dnech začalo líhnutí. I přes naši velkou snahu vše ohlídat, si potkani, kteří jsou velmi inteligentní a loví organizovaně ve skupinách, vybrali svou daň a jedno mládě odnesli. V hnízdě zůstalo 1 mládě a 3 vejce.

Rodiče s mládětem jsme umístili do chráněné voliéry. Oba rodiče mládě vodili a oba jej chránili. Po prosvícení bylo zjištěno, že zbývající 3 vejce jsou neoplozená. To mohlo být způsobeno tím, že koncem června už končí období toku a samec asi již dostatečně samici nepářil (v první snůšce byla všechna vejce oplozena).

V chráněné voliéře měly bernešky bazének a možnost slunění. Pokud je mládě odchováno s rodiči, může se pouštět do bazénu ihned. I když v této době ještě nefungují mazové žlázy, jeho prachové peří je promaštěno od peří matky, která ho zahřívá pod křídly (nepromočí se tedy jako uměle odchovávaná mláďata). Základní krmnou dávku tvořila speciální směs pro odchov kachňat, s obsahem důležitých vitamínů a minerálů. Dále také zeleninová míchanice, na velmi jemno krouhaná, obohacená sekanými kopřivami a okřehkem, který milují snad všichni vrubozobí. Ideální je pastva. Přidávali jsme Supervit dle návodu. V této voliéře byly rodiče s mládětem umístěni až do doby dokončení jeho vývoje a poté byli vráceni do původního výběhu.

Nyní se vrátíme k první snůšce tohoto páru, která byla nasazena do umělé líhně. Zde se 15. června vylíhla 3 mláďata. Ostatních 5 zárodků odumřelo. Po vylíhnutí byla mláďata umístěna do dolíhně, aby doschla a vstřebal se žlutkový vak. Poté jsme mláďata umístili do speciálních plastových nádrží pro odchov kachňat. Jedno z mláďat bylo od počátku viditelně slabší. Mezi mláďaty bernešek panovala velká rivalita a agresivita – dvě silnější mláďata nejslabší uštípala. I potom dominantní mládě terorizovalo mládě o trochu slabší. I v tomto případě byla krmná dávka složena ze směsi pro odchov kachňat, míchanice a okřehku. Také jsme dodrželi zásadu, že se mláďata nesmí promáčet, pokud nefungují mazové žlázy (hrozí ztráta termoregulace). Asi po 14 dnech od vylíhnutí jsme mláďata umisťovali do ohrádky, aby se mohla pást a slunit, a zajistili jsme přísun vody.

Po 7 týdnech byli mladí ptáci umístěni do prostoru zimoviště, kde měli vnitřní box s tepelným zdrojem, venkovní výběh a dostatečně velký bazén. Po 2 měsících jsme mláďata již mohli umístit do výběhu s rybníčkem v expoziční části zahrady.

*Dospělé bernešky
rudokrké v expozičním
výběhu zoologické
zahrady*

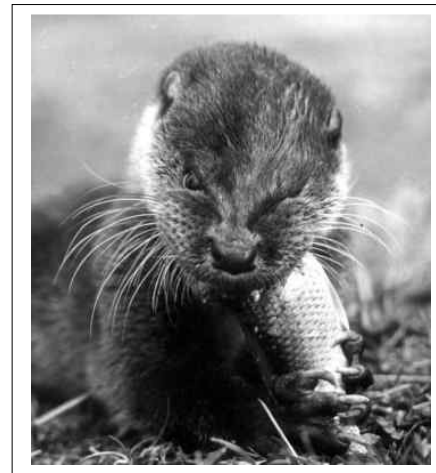
Vydra říční (*Lutra lutra lutra*) a Zoo Ohrada

Petr Bednář

Zoo Ohrada se nachází v jižních Čechách, kde byla a stále ještě je jedna z nejsilnějších populací vydry říční v Evropě. Ze zaměření zdejší Zoo vychází proto i její logický zájem o chov této vzácné a krásné šelmy. Vydra se nakonec v roce 1993 dostala i do znaku Zoo Ohrada.

Jeden z pokusů, jak získat pro Zoo mladou vydru, popisuje i Jiří Andreska v knize „Vydra ze Zlaté stoky“. Tato vydra jménem Kikina se zde nakonec objevila dle Inventární knihy Zoo jako nový přírůstek dne 10.11.1965. O jejích dalších osudech se můžeme dozvědět v již uváděné knížce. Z dosud známých pramenů však není známo, jak dlouho v Zoo žila.

Dalších informací o chovu vyder v ohradské Zoo se můžeme dopátrat v komplexních rozbořech pro zřizovatele po dalších deseti letech. V roce 1975 přišel do Zoo samec a v roce 1976 doplnila pár samice. Obě vydry uhynuly na tuberkulózu humánního typu v roce 1979. Z dostupných dokladů není zřejmé odkud vydry pocházeli ani jejich stáří při příchodu. Můžeme se pouze domnívat, že se jednalo o mladá zvířata, pocházející z jihočeské přírody. Podle pamětníků byly umístěny společně v kleci s mělkým bazénkem, která později po dlouhou dobu sloužila i pro současnou samici. Obou vyder si tehdejší pracovníci Zoo velmi vážili, protože tyto šelmy, jak se uvádí v dobových materiálech, v ČSSR mimo Zoo Ohrada chovala pouze Zoo Praha, na celém světě ji chovalo pouhých 22 zoologických zahrad a z toho pouze 8 Zoo mělo dva a více jedinců.

Historický snímek jedné z prvních vyder chovaných v Zoo Ohrada

V osmdesátých letech snaha o získání vyder pro Zoo nevedla k úspěchu. Současná historie chovu vyder v Zoo Ohrada začíná až od 15. prosince 1991, kdy přinesli návštěvníci Zoo 3 – 4 měsíce starého samečka, který byl pojmenován Vydřík. Od ledna do března 1992 obýval jeden z pokojů v přízemí ubytovny zoologické zahrady. Měl zde možnost proběhnout se i po chodbě, kuchyni a koupelně v přízemí domu. Protože se jednalo o malé mládě, bylo nutné jeho umělé krmení. Vydřík byl v březnu 1992 předán do stanice ochrany fauny AOPK ČR v Pavlově. V této době na Pavlově začínaly práce na programu ochrany vyder, jejich chovu a sledování v přírodě. Vydřík se stal samcem, po němž se v r.1996 narodila první mláďata v této stanici a pravděpodobně i první mláďata vydry říční v zajetí na území České republiky.

10. srpna 1992 přivezl do Zoo pan Petrásek z Horní Plané další malou vydru. O dva dny před tím se k němu asi tříměsíční sameček připojil při koupání v Lipenské nádrži. Sameček dostal jméno Paša a žil v Zoo až do června roku 2002, kdy ve stáří 10 let uhynul. Zpočátku byl chován pouze v bytě, s občasnými procházkami. Venku se nejdříve držel u nohou člověka. Později se ale začal vzdalovat a bylo těžké jej uhlídat, takže s ním museli chodit dva lidé. Nakonec, zhruba ve stáří 10 měsíců, jej nebylo již možné venku uhlídat a procházky do přírody musely ustát. Ještě další 3 roky se nechal přenášet na ramenou, kde jsme jej drželi za ocas. Od srpna 1995 zcela odmítl brání do rukou, což jasně prosadil svými zuby. V té době již obýval samostatnou klec v expoziční části Zoo.

14.2.1993 přivezl do Zoo pan Hofbauer asi půl roku starou samičku. Nalezl ji v zasněženém úvoze za vesnicí Stříbřec u Třeboně. Byla silně prostydlá, měla zápal plic a vysokou teplotu. Mléka se napila pouze při příchodu. Poté jej již odmítala a přijímala pouze pevnou stravu. Vydru se podařilo zachránit, stejně jako další vydry, včasným podáním antibiotik a vhodnou péčí. Postupně se pro ni vžilo jméno Vydrová a v Zoo žije dosud.

Paša a Vydrová žili v Zoo odděleně až do počátku roku 2001, kdy byl dokončen nový pavilon pro chov vyder. V novém zařízení byly vybudovány dva oddělitelné výběhy s prostornými a dostatečně hlubokými bazény a zázemí, včetně filtrace vody. Obě vydry měly před vpuštěním do tohoto pavilonu možnost se navzájem seznámit přes pletivo. Spojení proběhlo bez problémů a k naší velké radosti se změnily i jejich zvyklosti. V původních klecích, kde bylo každé zvíře zvlášť, byly aktivní především v noci a v době krmení. Prakticky ihned po spojení v novém výběhu se jejich aktivita posunula více do denních hodin, kdy vydry využívaly většinu času k vzájemným hrám. V době, kdy byly vydry znovu rozděleny, aby byl podpořen jejich zájem o páření, se jejich denní aktivita opět snížila. A to i přesto, že zůstaly ve stejném pavilonu. Po spojení se ale aktivita vrátila zpět.

V roce 2002 nahradil uhynulého Pašu ve vydřím výběhu naší Zoo mladý sameček Silvestr. Původně se jednalo také o nalezené mládě. V roce 2000 jej našel prochladlého a se zápallem plic pan Mazanec v lese u Soběnova-Sokolčí a přinesl ho do Zoo právě 31. prosince. Po doléčení byl Silvestr předán do Podkrušňohorského Zooparku v Chomutově a později do stanice v Pavlově. V době návratu do Zoo Ohrada, 11. července 2002, byl starý asi dva roky a 9 měsíců. Spojení obou zvířat proběhlo v klidu ihned po dovozu. Následovalo krátké seznamování s Vydrovou. Do týdne již spolu obě zvířata normálně komunikovala a několikrát byly pozorovány i pokusy o páření. Aby byl zajištěn klid pro eventuální porod a výchovu mláďat, byla samice oddělena do vedlejšího výběhu. Bohužel ukázalo se, že březí nebyla. Pravděpodobnou příčinou neúspěchu mohl být i věk samice, které bylo v této době již 10 let.

V současné době máme v Zoo samičku starou asi 4 měsíce. Nalezli ji lidé na cestě u Vlčic na Jindřichohradecku a do Zoo ji přinesli 27. prosince 2002.

Od roku 1995 až do současnosti se do Zoo postupně dostalo ještě dalších 15 vyder. Přinesli je buď lidé sami, nebo byly odchyceny pracovníky Zoo na základě upozornění. Jednalo se vždy o zvířata zraněná nebo jinak handicapovaná. Z tohoto počtu bylo 7 mláďat ve věku od 3 měsíců do 1 roku. Zbývajících 8 vyder bylo starších. Většina vyder, která se takto dostala do Zoo, byla posléze předána do stanice v Pavlově. Zde byla zařazena do chovu nebo připravena pro reintrodukcí na vhodných lokalitách.

U mladých jedinců se jednalo v pěti případech o mláďata, která se pravděpodobně zatoulala při procházce s matkou. Mláďata se k nám dostávala převážně v zimním období. To samozřejmě zapříčinilo, že vedle vysílení a prochlazení měla i problémy s omrzlinami. Nejčastěji se však vyskytoval zápal plic. Mláďata byla po přinesení umístěna do teplé místnosti, byla jim podána vhodná potrava. Prochlazení se nám dařilo

zvládat pomocí antibiotik a omrzliny na tlapkách pomocí Infadolanu, který na nich vytvářel ochranný film.

Ke krmení mláďat do třech až čtyřech měsíců věku bylo zpočátku používáno kondenzované mléko Tatra, ředěné rozmixovanou vařenou rýží v poměru 2:1 (ke krmení mlékem se nám velmi osvědčila injekční stříkačka - mláďata si v tomto věku celkem rychle zvykala na braní do ruky, museli jsme však respektovat náladu zvířete). Teprve po roce 1998 jsme k umělému odchovu začali používat sušené mléko pro odchov štěňat, které vydřata lépe snášejí. V případě výskytu průjmu bylo přidáváno živočišné uhlí. K napájení byl podáván čaj s fyziologickým roztokem. Později bylo předkládáno jemnější maso, nakrájené na malé kousky. Od stáří asi půl roku bylo podáváno krájené hovězí a telecí srdce, hovězí, drůbeží a další druhy masa, myši, jednodenní kuřata, holubi, ryby, později dle možnosti celé slepice bez křídel a vnitřností. Toto krmení se pak stalo základem krmení vyder u nás. Do krmení je nutné přidávat vitamíny, především vitamín B (nejlépe na maso).

Horší situace nastala, pokud se k nám dostávala dospělá zvířata. Pokud nebyly shledány závažné zdravotní problémy, byly vydry po základním ošetření předávány do Pavlovské stanice. Většina těchto vyder se ale do Zoo dostala po střetu s činností člověka a tedy více či méně zraněné. Jednalo se o střety s auty (3 případy) nebo se psy (minimálně 2 případy, u jednoho případu nebylo možné způsob zranění jednoznačně stanovit). Po střetu s auty se jednalo o zvířata s otřesy mozku nebo již o mrtvé jedince. Po střetech se psy měly vydry po těle tržné rány a pokud se nechaly snadno chytit, byly na tom již zdravotně velmi špatně – v jednom případě vydra uhynula do třech dnů po ošetření, ve druhém byla utracena pro rozsáhlé poškození hlavy včetně očí. V několika případech byly dospělé vydry odchyceny přímo v obytné zástavbě. Například v Libině u Třeboně zahnal pes vydru do domku, kde ji jeho obyvatelé chytili. Vydry byly odchyceny dokonce přímo v okrajových částech Českých Budějovic nebo přímo na náměstí ve Zlivi.

Do stanice pro handicapované živočichy při naší Zoo se dostávají především mladá zvířata. Jedná se buď o mláďata, která se zatoulají matce v prvních měsících po opuštění nory, nebo o starší jedince po opuštění matky, kteří hledají dosud neobsazená teritoria a dostanou se tak do blízkosti člověka a tedy do konfliktu s jeho činnostmi.

Malý Silvestr při krmení mlékem

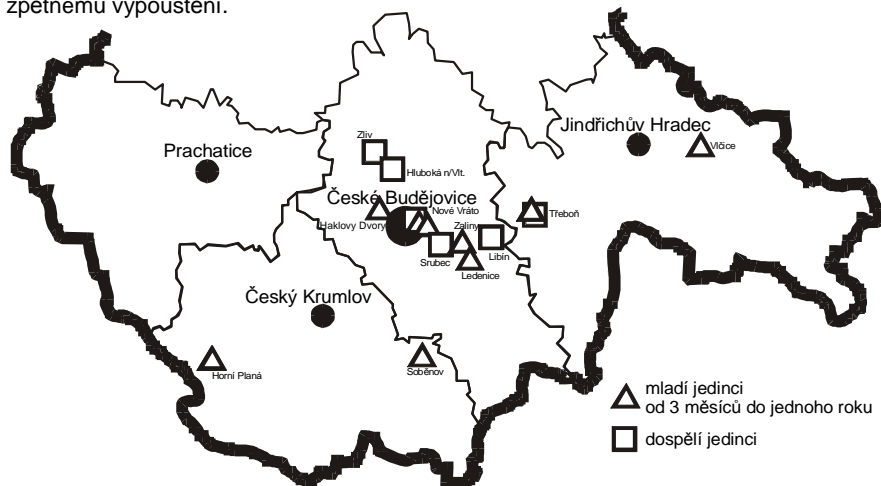
Paša s Vydrovou v současném výběhu

*Návštěvnicky atraktivní krmení
vyder s komentářem
ošetřovatele je součástí
ekologického vzdělávání*

V poslední době se poměrně často setkáváme se snahou nálezců postarat se o nalezená mláďata doma. V této souvislosti je nutné připomenout, že vydra říční patří mezi živočichy zvláště chráněné a k jejich držení je nutné povolení Ministerstva životního prostředí. Zároveň u nás patří mezi lovnou zvěř (i když celoročně hájenou) a podle zákona také mezi nebezpečná zvířata - i k chovu takovýchto zvířat je zapotřebí povolení úřadů. A nesmíme zapomínat na vhodné podmínky k chovu, specifickou povahu vyder ve vyšším věku, potřebu pestrého krmení nebo velké množství výrazně páchnoucí moči a často řídký trus. Chov vyder v domácnosti tedy nelze doporučit.

Vydra říční patří v celé Evropě mezi vzácné a přísně chráněné živočichy, v ČR je zařazena mezi silně ohrožené druhy a ve znění Washingtonské konvence (CITES) je vedena v příloze II. Evropská asociace zoologických zahrad a akvárií (EAZA) pro tento druh založila Evropský záchovný program (EEP). Na území ČR byla sledována početnost populace vyder i telemetrie jedinců. Byly zde vybrány i lokality vhodné pro reintrodukcii či posilování populací. My jsme se k tomuto programu připojili propagací vyder mezi veřejností, objasňováním jejich života i získáváním vyder od jejich nálezců k jejich zpětnému vypouštění.

Nálezy handicapovaných vyder na území Jihočeského kraje v letech 1992–2002
(uvedeni jsou jen jedinci, u kterých bylo možné jednoznačně určit místo nálezu)

SUMMARY

Year 2002 has been an exceptional year for the Zoo in many cases. Great turning point for us this year was the planned changes to the administrator. After the cessation of the District council, the new administrator becomes the Regional Council and took over the responsibility for Zoo Ohrada from the 1st of January, 2003.

This year we completed the construction of a new pavilion and an over-wintering facilities for flamingos, and made several fundamental reconstruction's to existing expositions, that were not suitable to the modern concept of the Zoo. We extended the existing run and made more attractive the interior facility for the Brown Bear. The internal accommodation for monkeys had also been modernised and a new larger outdoor run was built. The new tenants for this accommodation are Patas Monkeys. During the summer months we built a new exhibition of domesticated guinea-pigs which is freely accessible to the visitors, this complimented the existing exhibition run of domesticated goats. In the autumn we renovated the pheasant aviary. In November we started the long expected construction of roads and engineering network on the adjacent three hectare plot of land, that has been waiting for further development and expansion of the Zoo for several years.

The visitors saw for the first time a Curl-crested Aracari, which has been bred in the Zoo since 1994, and has been successfully reproduced, but up to now has not been shown to the public. Also this year all the different kinds of owls that we have here had nested, for some of them it was their first time in the history of the Zoo. We were also successful in breeding again young birds from - Scops Owl, Little Owl, Barn Owl, and mainly the Ural Owl, these were let out into the wild under the Šumava national park reintroduction programme.

The breeding of Red-breasted Goose and Hooded Merganser also belongs to our valued successes. Breeding of mammals like Sika deer, Mouflon and Red-necked Wallaby, belongs to our traditional programme. We also were successful in breeding Brush-tailed Phalanger and Brush-tailed bettong. In 2002 we obtained several new additions or replenishments to our breeding groups thanks to the co-operation from Italy, Holland, Poland and Germany.

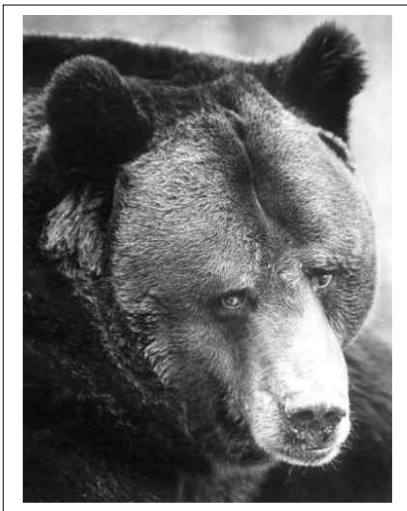
The Wild cat belongs to the new additions in our Zoo these came from the Zoo Bussolengo and Zoo Rotterdam, also Southern coati from Lodž Zoo, and European Pond Turtle which came from the Wrocław Zoo.

During 2002 we successfully continued with activities for our visitors from the previous year, we also arranged certain events outside the boundary of the Zoo. During the summer we diversified the Zoo activities with theatre performances in our newly roofed theatre. But the main activity of our Zoo remained with providing educational programmes for schools and regular visits to nursery schools and basic schools to enable the children to have a direct contact with live animals.

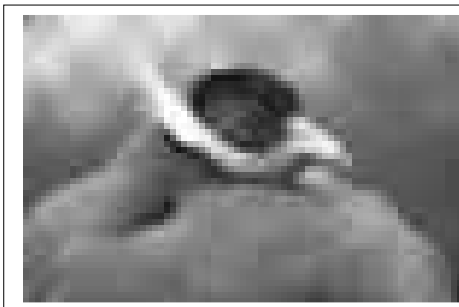
Through the usage of internet and also an Information board in the grounds of the Zoo, we involved public in a campaign – EAZA Rainforest Campaign, its goal was to provide finances for saving the Brazilian Atlantic Rain Forests.

Once again we were able to obtain a grant from the Fund for small projects, from Phare CBC, for providing German version of our internet pages. Ministry of Environment in Czech Republic also gave subsidy for preparation of new educational components, that can also be used for handicapped blind people – footprints our mammals and birds.

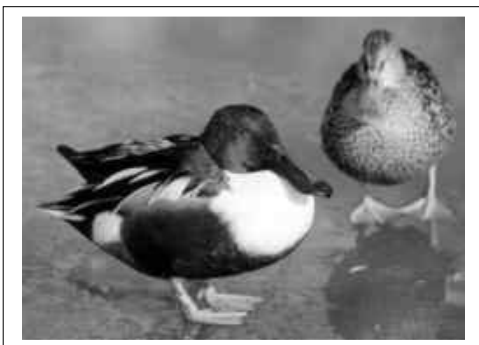
Even though the number of visitors during this year has been greatly affected by the August floods, the total number of visitors again came over the 200 thousand margin. From 214 444 visitors, there were 96 957 adults and 44 896 children and pensioners (half price entrance ticket) and 72 592 free of charge (mainly children up to the age of six).

Medvěd hnědý

Bažant ušatý

Lžičák pestrý

Výr velký